

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Abai Kazakh national pedagogical university

ХАБАРШЫ

ВЕСТНИК

BULLETIN

Серия «Международная жизнь и политика»
Хабаршысы, «Халықаралық өмір және саясат» сериясы
Series of «International Affairs and Politics»
№4 (83), 2025

Алматы, 2025

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Казахский национальный педагогический университет имени Абая
Abai Kazakh national pedagogical university

ХАБАРШЫ

ВЕСТНИК

BULLETIN

Серия «Международная жизнь и политика»
Хабаршысы, «Халықаралық өмір және саясат» сериясы
Series of «International Affairs and Politics»
№4 (83), 2025

Алматы, 2025

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

ХАБАРШЫ

«Халықаралық өмір және саясат» сериясы №4 (83), 2025 ж.

Шығару жиілігі – жылына 4 нөмір.

2002 ж. Бастап шығады.

Бас редактор:

з.ғ.д., профессор А.А.

Сабитова

Бас ред. Орынбасары:

з.ғ.к., профессор

О.Б.Хусаинов

Ғылыми редактор:

с.ғ.д., профессор Л.Х.

Матакбаева,

ф.ғ.д., профессор Ш.А.

Сабитова,

с.ғ.к К.С. Нурғалым,

магистр А.М. Кадиров,

Редакциялық алқа мүшелері:

з.ғ.д., профессор, ҚР ҰҒА

Академигі

С.Н.Сабикенов,

с.ғ.д., доцент А.К.

Курмангали,

т.ғ.к., профессор М.К.

Сембинов,

с.ғ.к. Жабелова Т.Е.,

с.ғ.к. Т.Н.Чумаченко,

з.ғ.д., профессор, (Қазақстан

Республикасы Бас

прокуратурасының

жанындағы Құқық қорғау

органдары академиясы)

Е.Н.Бегалиев,

з.ғ.д., профессор (Нархоз

университеті)

Г. А. Алибаева,

з.ғ.д., профессор (Қазақстан

Республикасы Президенті

жанындағы адам құқықтары

жөніндегі Комиссия Төрағасы)

И.И. Рогов,

т.ғ.д., профессор (Institut

Français d'Etudes sur l'Asie

Centrale, Университет

ИНАЛКО, Франция) Катрин

Пужоль,

з.ғ.д., профессор (Лотарингия

университеті, Франция) Пьер

Тифин,

**МАЗМҰНЫ
СОДЕРЖАНИЕ
CONTENT**

**ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ
АСПЕКТІЛЕРІ
ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ
LEGAL ASPECTS OF INTERNATIONAL RELATIONS**

Г.К. Аскарова, А.Т. Байтурбаева, Г. Темірбаева

Цифрлық ресурстар мен аутентикалық мәтіндердің еуропалық тілдерді меңгеру деңгейлерінің жалпы сипаттамасы (cefr) талаптарына сай тілдік құзыреттілікке қол жеткізудегі рөлін зерттеу.....08

Аскарова Г.К., Байтурбаева А.Т., Темірбаева Г.

Изучение роли цифровых ресурсов и аутентичных текстов в достижении языковой компетенции в соответствии с общеевропейскими компетенциями владения иностранным языком (cefr).....08

Askarova G.K., Baiturbayeva A.T., Temirbayeva G.

Exploring the role of digital resources and authentic texts in achieving cefr language proficiency.....08

В. Бутенко, А. Чекмазов

Түркия Республикасының еркін сауда туралы келісімдері: стратегиялық автономия мен құрылымдық шектеулер арасындағы тепе-теңдік.....16

Бутенко В., Чекмазов А.

Соглашения о свободной торговле Турецкой республики: баланс между стратегической автономией и структурными ограничениями.....16

Butenko V., Chekmazov A.

Türkiye's free trade agreements: balancing between strategic autonomy and structural constraints.....16

Ван Инцзянь, А.А. Баймаханов

«Бір белдеу, бір жол» бастамасы аясындағы дауларды шешудің құқықтық тетіктері мен цифрлық құралдары: қазақстан-қытай тәжірибесі және жаңа тәсілдер.....28

Ван Инцзянь, Баймаханов А.А.

Правовые механизмы и цифровые инструменты разрешения споров в рамках инициативы «один пояс, один путь»: казахстанско-китайский опыт и новые подходы.....28

Wang Yingjian, Baimakhanov A.A.

Legal mechanisms and digital tools for dispute resolution within the belt and road initiative: kazakh-chinese experience and new approaches.....28

Франсуа Мишель Натанаэль Фарнир

Мир-полюстық талдаудың қателігі.....35

Франсуа Мишель Натанаэль Фарнир

з.ғ.д., профессор (Пантеон-Сорбонна университеті, Франция) Патрик Долла,
з.ғ.д., профессор (Лотарингия университеті, Франция) Хьюго Шталь

Техникалық хатшы:
заң ғылымдарының магистрі
С.С. Набережнев

© Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, 2022

Қазақстан Республикасының мәдениет және ақпарат министрлігінде
2009 жылы мамырдың 8-де тіркелген №10105 – Ж

Басуға 30.12.2021 қол қойылды.
Пішімі 60x84 1/8. Көлемі 15,75 е.б.т.
Таралымы 300 дана. Тапсырыс 326.

050010, Алматы қаласы,
Достық даңылы, 13.
Абай атындағы ҚазҰПУ

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің «Ұлағат» баспасы

Казахский национальный педагогический университет имени Абая

ВЕСТНИК

Серия

«Международная жизнь и политика»

№4 (83), 2025 г.

Периодичность – 4 номера в год.
Выходит с 2002 года.

Главный редактор:
д.ю.н., профессор Сабитова А.А.

Зам. Гл. редактора:
к.ю.н., профессор
Хусайнов О.Б.

Научные редакторы:
д.с.н., доцент Матакбаева Л.Х.,
д.ф.н., профессор Сабитова Ш.А.,

Ошибочность мир-полусного анализа.....	35
François Michel Nathanaël Farnier The Fallacy of Polarity-Based Analysis.....	35
Г.Я.Амандыкова Француз тілі - дипломатия мен халықаралық қатынастар тілі: тарихи мұрасы мен қазіргі маңызы.....	41
Амандыкова Г.Я. Французский язык как язык дипломатии и международных отношений: историческое наследие и современное значение	41
Amandykova G.Ya. The French Language as the Language of Diplomacy and International Relations: Historical Legacy and Contemporary Relevance.....	41
Д. А. Алиева, Т. Н Чумаченко Цифрлық дипломатия Қытайдың сыртқы саясатын жүзеге асыру құралы ретінде.....	47
Алиева Д. В., Чумаченко Т. Н. Цифровая дипломатия как инструмент реализации внешней политики КНР.....	47
Aliyeva D.V., Chumachenko T.N. Dital diplomacy as a tool for implementing China's foreign policy.....	47
Т. Н. Чумаченко , Г.Е. Канафина, Ж. Сейдехан Орта Азиядағы ЕО сыртқы саясатының экономикалық құралдары	55
Чумаченко Т. Н., Канафина Г.Е., Сейдехан Ж. Экономические инструменты внешней политики ЕС в Центральной Азии.....	55
Chumachenko T.N., Kanafina G.E., Seidekhan Z. Economic instruments of EU foreign policy in Central Asia.....	55
Авторлар туралы мәлімет.....	62
Сведения об авторах.....	63
About authors.....	64

к.с.н. **Нургалым К.С.**,
магистр **Кадиров А.М.**

Члены редколлегии:

д.ю.н., профессор, академик
НАН РК **Сабикинов С.Н.**,
д.п.н., доцент **Курмангали**

А.К.,

к.и.н, профессор **Сембинов**
М.К.,

к.п.н. **Жабелова Т.Е.**,

к.п.н. **Чумаченко Т.Н.**

д.ю.н., профессор, (Академия
правоохранительных органов
при Генеральной прокуратуре
Республики Казахстан)

Бегалиев Е.Н.,

д.ю.н. профессор **Бегалиев**

Е.Б.,

д.ю.н. профессор (Нархоз)

Алибаева Г.А.,

д.ю.н., профессор

(Председатель Комиссии по
правам человека при
Президенте Республики
Казахстан)

Рогов И.И.,

д.и.н., профессор,

(Университет ИНАЛКО
Франция) **Катрин Пужоль**,

д.ю.н. профессор профессор
(Университет Лотарингии,

Франция) **Пьер Тифин**,

д.ю.н., профессор

(Университет Пантеон-
Сорбонна, Франция)

Патрик Долла,

д.ю.н., профессор,

(университет Лотарингия,
Франция) **Хьюго Шталь**

Технический секретарь:

Преподаватель, магистр

Набережнев С.С.

© **Казахский национальный
педагогический университет**

им. Абая, 2024

Зарегистрировано в

Министерстве культуры и
информации

Республики Казахстан

8 мая 2009 г. №10105-Ж

Подписано в печать 30.12.2021.

Формат 60x84 1/8.

Объем 15,75 уч-изд.л. Тираж

300 экз.

Заказ 326.

050010, г. Алматы, пр. Достық,
пр. Достық, 13. ҚазНПУ им.

Абая

Издательство «Ұлағат»

Казахского национального
педагогического университета
имени

Абая

**Abai Kazakh national
pedagogical university**

BULLETIN

**«Bulletin Abai Kazakh national
pedagogical university»
(series of «International Affairs
and Politics»)**

№4 (83), 2025

Periodical – 4 no. per year

Published since 2002

*doctor of legal Sciences,
Professor*

Sabitova A.

*candidate of legal Sciences,
professor* **Khusainov O.**

Members of the editorial board:

Doctor of Political Sciences,

Associate Professor

Matakbayeva L.Kh.,

*doctor of philological Sciences,
associate professor* **Sabitova Sh.,**

Candidate of Political Sciences

Nurgalym K.S.,

Master of International Relations

Kadirov A.M.

Editorial Board Members:

Doctor of Law, Professor,

Academician of the National

Academy of Sciences of the

Republic of Kazakhstan

Sabikenov S.,

Doctor of Political Sciences,

Associate Professor **Kurmangali**

A.,

candidate of Historical Sciences,

Professor **Sembinov M.,**

candidate of politic.sciences

Zhabelova T.,

candidate of polit.sciences

Chumachenko T.,

Doctor of Law, Professor (Narxoz

University) **Alibayeva G.,**

Doctor of Law, Professor

(Chairman of the Human Rights

Commission under the President

of the Republic of Kazakhstan)

Rogov I.,
Doctor of Sciences, Professor
(French Institute for Central
Asian Studies, INALCO
University, France) **Catherine**

Poujol,
Doctor of Law, Professor
(University of Lorraine, France)

Pierre Tifine,
Doctor of Law, Professor
(Pantheon-Sorbonne University,
France) **Patrick Dollat,**

Doctor of Law, Professor
(University of Lorraine, France)

Hugo Stahl

Technical Secretary:

Master of Law (Department of
International Law) **Naberezhnev**
S.,

© **Abai Kazakh National**
Pedagogical University 2022

Registered in the Ministry
of Culture and Information of the
Republic of Kazakhstan
May 8, 2009 №10105-Zh

Signed in print 20.12.2021.

Format 60x84 1/8

Volume 15,75 teaching and
publishing lists Number of copies
300. Order 326.

050010, Almaty, Dostyk avenue
13,
Abai Kazakh national
pedagogical

Publishing house "Ulagat" of
Abai Kazakh national pedagogical
university

Білім және ғылым саласындағы комитетінің шешімі негізінде (Қосымша 1 Білім және ғылым министрлігінің 2012 жылдың 10 шілдесінің №1082 бұйрығына сәйкес) Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің Хабаршысының «Халықаралық өмір және саясат» сериясы саяси ғылымдар бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялау үшін басылымдар тізіміне ұсынылған.

На основании решения Комитета по контролю в сфере образования и науки (Приложение 1 к Приказу МОН РК от 10 июля 2012 года за №1082) Вестник КазНПУ им. Абая, серия «Международная жизнь и политика» внесен в перечень изданий для публикаций основных научных результатов диссертаций по политическим наукам.

In accordance of the decision of the Committee on the control in the field of Education and Science (Annex 1 to the Order of MES RK from 10 July 2012 Order No. 1082) Bulletin KazNPU named after Abai, a series of "International Affairs and Politics" is included into the list editions for publication main scientific results of dissertations on Political Sciences Білім және ғылым

саласындағы комитетінің шешімі негізінде (Қосымша 1 Білім және ғылым министрлігінің 2012 жылдың 10 шілдесінің №1082 бұйрығына сәйкес) Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің Хабаршысының “Халықаралық өмір және саясат” сериясы саяси ғылымдар бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялау үшін басылымдар тізіміне ұсынылған.

На основании решения Комитета по контролю в сфере образования и науки (Приложение 1 к Приказу МОН РК от 10 июля 2012 года за №1082) Вестник КазНПУ им. Абая, серия «Международная жизнь и политика» внесен в перечень изданий для публикаций основных научных результатов диссертаций по политическим наукам.

In accordance of the decision of the Committee on the control in the field of Education and Science (Annex 1 to the Order of MES RK from 10 July 2012 Order No. 1082) Bulletin KazNPU named after Abai, a series of "International Affairs and Politics" is included into the list editions for publication main scientific results of dissertations on Political Sciences

Аскарова Г.К.¹, Байтурбаева А.Т.², Темірбаева Г.³

¹педагогика ғылымдарының кандидаты, Сорбонна-Қазақстан институты, Абай атындағы ҚазҰПУ «Халықаралық құқық» кафедрасының аға оқытушысы

²саяси ғылымдардың кандидаты, Сорбонна-Қазақстан институты, Абай атындағы ҚазҰПУ аға оқытушысы

³Сорбонна-Қазақстан институтының 2-курс магистранты, Абай атындағы ҚазҰПУ, Алматы, Қазақстан Республикасы

ЦИФРЛЫҚ РЕСУРСТАР МЕН АУТЕНТИКАЛЫҚ МӘТІНДЕРДІҢ ЕУРОПАЛЫҚ ТІЛДЕРДІ МЕНГЕРУ ДЕҢГЕЙЛЕРІНІҢ ЖАЛПЫ СИПАТТАМАСЫ (CEFR) ТАЛАПТАРЫНА САЙ ТІЛДІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІККЕ ҚОЛ ЖЕТКІЗУДЕГІ РӨЛІН ЗЕРТТЕУ

Аңдатпа

Мақалада шетел тілдерін меңгеруде цифрлық ресурстар мен аутентикалық мәтіндердің рөлі талданады. Олардың оқу процесіне енгізілуі студенттердің мотивациясы мен дербестігін арттырып, теориялық білімді практикалық қолданумен ұштастыра отырып, Еуропалық тілдерді меңгеру деңгейлерінің жалпы сипаттамасы шеңберінде тілдік құзыреттерді қалыптастыруға ықпал ететіні көрсетіледі.

Түйін сөздер: Еуропалық тілдерді меңгеру деңгейлерінің жалпы сипаттамасы, цифрлық ресурстар, аутентикалық мәтіндер, әрекетке бағытталған тәсіл, шетел тілдерін оқыту, тілдік құзіреттілік

Аскарова Г.К.¹, Байтурбаева А.Т.², Темірбаева Г.³

¹кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры «Международного права» Института Сорбонна-Казахстан КазНПУ им. Абая

²кандидат политических наук, старший преподаватель, Института Сорбонна-Казахстан КазНПУ им. Абая

³магистрант 2курса Института Сорбонна-Казахстан, КАЗНПУ им. Абая, Алматы, Республика Казахстан

ИЗУЧЕНИЕ РОЛИ ЦИФРОВЫХ РЕСУРСОВ И АУТЕНТИЧНЫХ ТЕКСТОВ В ДОСТИЖЕНИИ ЯЗЫКОВОЙ КОМПЕТЕНЦИИ В СООТВЕТСТВИИ С ОБЩЕЕВРОПЕЙСКИМИ КОМПЕТЕНЦИЯМИ ВЛАДЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКОМ (CEFR)

Аннотация

Данная статья рассматривает значение цифровых ресурсов и аутентичных текстов в обучении иностранным языкам в контексте Общевропейских компетенции владения иностранным языком. Подчеркивается, что их интеграция в учебный процесс повышает мотивацию и самостоятельность учащихся, обеспечивая доступ к реальному языковому материалу. Использование таких ресурсов помогает соединить теорию с практикой и формировать навыки эффективного владения языком в различных ситуациях.

Ключевые слова: Общевропейские компетенции владения иностранным языком, цифровые ресурсы, аутентичные тексты, ориентированный на действие подход, преподавание иностранных языков, уровень владения языком

Askarova G.K.¹, Baiturbayeva A.T.², Temirbayeva G.³

¹Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of the Department of International Law, Sorbonne-Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

²Candidate of Political Sciences, Senior Lecturer, Sorbonne-Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

³2nd-year master's student, Sorbonne-Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Republic of Kazakhstan

EXPLORING THE ROLE OF DIGITAL RESOURCES AND AUTHENTIC TEXTS IN ACHIEVING CEFR LANGUAGE PROFICIENCY

Annotation

This article examines the importance of digital resources and authentic texts in foreign language teaching within the context of the CEFR. It emphasizes that their integration into the learning process enhances learners' motivation and independence by providing access to real language material. The use of such resources helps connect theory with practice and develop effective language skills in a variety of situations.

Key words: CEFR, digital resources, authentic texts, the action-oriented approach, foreign language teaching, language proficiency

This article is an overview of the digital resources and authentic texts in foreign language teaching with particular attention to how these materials support the attainment of CEFR proficiency levels.

We undertook this aspect of methodology because foreign language learning has transformed significantly over the past few decades, with the advancements in technology and the growing accessibility of digital resources being instrumental in the development of frameworks as the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), which has become a commonly approved standard for description and measurement of language proficiency.

One of the main components of proficiency achievement is development of learners' ability to accomplish tasks of different natures. In that regard, authentic texts are often considered as essential materials for encouraging task-based learning. Due to the increase of various digital tools, learners have access to a wider selection of authentic materials from sources such as online platforms, social media, podcasts, and video contents than they used to have before.

When considering recent contributions to the field of didactics on the role of digital technologies, certain authors have shown the advantages of using various virtual learning tools such as the increase of motivation through engagement in classroom and autonomy by allowing self-paced learning in learners while providing flexibility by encouraging personalised learning experiences through different platforms [1, 2]. According to several researchers, authentic materials are considered an effective teaching strategy. These materials, which are created for native speakers, expose students to real-life language use, which is different from what they might find in a textbook. By engaging with these authentic texts, students can close the gap between classroom learning and real-world communication. The authors argue that this approach not only improves students' language skills but also boosts their motivation and sense of accomplishment [3, 4].

Thus, based on these various studies as well as the review of several digital materials, we will understand how authentic texts can improve the ability of learners to engage in real-life situations by studying their advantages. Furthermore, we will examine the use of digital and authentic resources in the learning process, as well as strategies for integrating them effectively at different CEFR levels.

The Role of Authentic Texts in Language Learning

Authentic texts, such as articles, podcasts, videos, posts on social media or others, are the materials created for the native speakers. According to early literacy expert Lesley Morrow, authentic texts are genuine pieces of language created by real speakers or writers for a specific audience, intended to communicate a meaningful message [5]. Unlike contrived texts, they are not specifically designed for teaching reading or

developing a particular set of skills. They reflect vivid, spontaneous and culturally colored speech. Those kinds of texts allow learners to get acquainted with different language registers, idiomatic expressions, colloquial vocabulary and natural discourse which is especially important for achieving functional communicative competence in accordance with CEFR levels.

The usage of authentic texts is closely connected with the action-oriented approach (l'approche actionnelle) underlying CEFR. According to this approach, learners are considered as social agents who are completing real-life tasks in certain communicative situations. Engagement with materials from real life encourages learners to use the language for the achievement of certain objectives — ranging from basic survival scenarios at A1 level to advanced argumentation at C2 level [6, 7]. Therefore, they serve as a foundation for purposeful and meaningful learning that reflects authentic communicative situations. Authentic texts provide a realistic language environment for carrying out such tasks as podcast analysis and retelling, writing a review, and participation in online discussion. This facilitates not only the acquisition of language means, but also the development of pragmatic competence and cultural awareness.

Authentic texts can be used in every level of language proficiency. For beginners, this could be simple announcements, menus or short posts on social media, whereas for advanced — learners editorials, blog posts, or video-based discussions. Modern digital tools, such as interactive subtitles and platforms offering adapted content, simplify access to such materials and enhance their effectiveness, fostering greater learner motivation and engagement.

The integration of authentic texts into the learning process helps achieve the main goals set out by the CEFR — developing the skills to understand, interpret, and use the language in real-life situations.

The Use of Digital Resources in Achieving CEFR Goals

With the development of digital technologies, they have become an inseparable part of both the learning process and the field of foreign language education. In the last few years, there has been the active implementation of digital resources into the foreign languages teaching practice which encourages more flexible, accessible and interactive learning. It is particularly important to note that such resources align with the goals and philosophy of the CEFR, which aims to develop real communicative skills. They offer new opportunities for realisation of the objectives embedded at the CEFR core, especially in the context of the action-oriented approach. The learning process is built not only on studying language, but also on the implementation of project-based, communicative, and interactive tasks.

By integrating digital tools, the language environment can be extended beyond the classroom, immersing learners in an authentic, multi-channel communicative context. Moreover, they support effectively the realisation of the action-oriented approach since they allow creation of educational situations that imitate real social tasks: engaging in

correspondence, taking part in online discussions, searching for information, and creating multimedia content. Thus, digital technologies serve not only to enhance the learning process but also to support learners in achieving the specific objectives set out in the CEFR descriptors through the practical use of language in digital environments.

One of the key advantages of digital technologies in foreign languages teaching is the possibility of extending the language environment outside the traditional classroom. Learners might interact with authentic texts and materials created for native speakers through Internet — for example, news websites (*BBC, Deutsche Welle, France 24*), podcasts (*Spotify, Apple Podcasts, Podbean*), video content (*YouTube, TED, Arte.tv*), blogs, forums and social media (*Reddit, Twitter/X, Instagram, TikTok*). These materials provide a natural language environment where learners come into contact with natural language, cultural specifics, and a wide range of speech situations.

The digital environment also offers ‘multimodal language perception’ — the combination of visual, auditory, and textual channels. Researchers such as Carey Jewitt and Kay O'Halloran emphasize that using multiple modalities supports deeper understanding and more effective acquisition of language material [8]. For example:

- watching video with interactive subtitles through *LingQ, YouGlish, CaptionPop*;
- online reading with instant translation and vocabulary support through *Readlang, Reverso Context, Glosbe*;
- interactive dialogue and pronunciation practice in *Elsa Speak, Mondly, Speechling*.

Modern online platforms propose personalized approach, like:

- *Duolingo, Babbel, Memrise* — for the gradual acquisition of lexico-grammatical structures;
- *Quizlet, Anki, Wordwall* — for vocabulary practice and reinforcement;
- *BBC Learning English, Deutsche Welle Deutsch Lernen* — for systematic language learning aligned with the CEFR;
- *News in Levels, The Day, LeMonde.fr – Facile* — for reading the news adapted by levels.

Learners can manage their education on their own, form an individual learning path, choose topics that interest them, and practice at times that are convenient by using these resources. This corresponds to the principles of autonomous learning and the competence-based approach foundational to the CEFR.

Besides, digital platforms support asynchronous and synchronous interaction: participation in language communities, online discussions, voice chats (e.g., via *Discord, Tandem, HelloTalk*), and virtual language exchange clubs — all of which create an authentic context for language use in action.

Each task proposes the usage of digital platforms, corresponds to the type of speech activity (reading, listening, speaking and writing) and helps learners to consistently progress along with CEFR scale depending on practical objectives and real communicative scenarios.

At the beginner levels (A1–A2) learners complete simple communicative actions such as introducing themselves, talking about their family or expressing basic needs. In digital environment, this may include:

- *Video introduction “About Myself”* – creating a short video message using tools like Flip, Voki, or ChatterPix, where learners talk about themselves, their family, or favorite activities.
- *An email to a friend* – writing and exchanging messages via Padlet, Google Docs, or an LMS platform, where learners practice simple written forms of communication (A2: describing a weekend, a favorite movie, etc.).

Tasks characteristic of intermediate levels (B1–B2) involve the tasks that include exchange of opinions, argumentation, description of events, planification and participation in projects. Therefore, at this point, digital tasks become more complex:

- *Discussions on online forums on a relevant topic* — platforms such as Edmodo, Discord, or Telegram groups, where learners comment on others’ statements, ask follow-up questions, and express their own opinions.
- *Project video presentation* — using tools like Canva, PowerPoint, and Loom or Zoom to prepare and record a presentation on a given topic, for example, “Environmental initiatives in my city.”
- *Podcast creation* — the Anchor.fm tool allows students to produce a short episode (3–5 minutes) on topics such as cultural differences, travel, or personal experience, aligned with B1–B2 level requirements.

At advanced levels (C1–C2), tasks are aimed at developing skills of analysis, argumentation, critical interpretation, stylistic versatility and intercultural awareness:

- *Organizing online debates* — students are divided into teams, prepare arguments on a controversial topic (e.g., “Artificial Intelligence: Threat or Opportunity?”), and conduct discussions via Zoom using collaborative whiteboards like Miro or Jamboard.
- *Creating a multimodal blog or essay* — using platforms such as Medium or Blogger to publish analytical texts incorporating graphics, hyperlinks, and video content.
- *Comparative analysis of digital media* — students analyze video materials and infographics (using Edpuzzle, YouTube + Language Reactor), comparing styles, arguments, and cultural contexts.

These kinds of tasks develop communicative competence and form ‘multimodal perception, critical thinking, and digital literacy’ which is crucial within the framework

of the updated CEFR and the action-oriented approach. Students learn to use the language as an instrument for real interaction, problem-solving and self-development in a digital and intercultural environment.

Blending Digital Tools and Authentic Texts

Upon closer examination of authentic texts and digital resources, it is appropriate to analyze how their combination enhances the educational effect. Together they create conditions for a dynamic, goal-oriented, and communication-oriented learning process that closely reflects real-life interaction. Authentic texts make language learning meaningful, cultural deepness and stylistic diversity, whereas digital tools make this process flexible, interactive and personalized. This kind of integration is particularly effective in implementing the goals of the CEFR and aligns with the principles of the action-oriented approach (*l'approche actionnelle*), in which learners are seen as active participants in social interactions.

In practice, this can be implemented through tasks where learners, for example, read a real article about a cultural event on a foreign media website, discuss it in small groups on *Padlet* or *Miro*, and then record a video comment in *Flip* or create a story in *Canva*, explaining the essence of the event for their audience. Another example is working with podcasts via *Edpuzzle*: after listening and answering embedded questions, learners express their opinions through a written response or debates on platforms like *Google Meet* or *Zoom*. Thus, each stage — from reception to productive action — is based on authentic materials and a digital environment close to real communication conditions.

The integration of these components not only develops language skills but also contributes to the formation of key 21st-century competencies: digital literacy, critical thinking, the ability to analyze multimodal content, and intercultural understanding. All of this makes learning more relevant, motivating, and focused on real communicative tasks, fully aligning with the updated CEFR requirements and contemporary language teaching methodologies.

In conclusion, it would appear that the role of digital resources and authentic texts in modern language education has transitioned from auxiliary to fundamental, which makes them integral components of the learning process. It was shown that their purposeful use allows them to effectively build main competences that underlie each level of the CEFR - from basic skills to proficiency.

Of particular significance in this process are the authentic texts. On the contrary to the artificially made learning materials, they provide the learners with the opportunity to dive into an authentic learning environment. Not only does this contribute to better acquisition of vocabulary and grammar in the context, but develops critical thinking and cultural awareness – skills that are necessary to achieve higher levels of CEFR, particularly B2 and above.

After all, integration of digital resources and authentic texts has become just a modern trend, but also an essential factor for effective language learning in the 21st century. This method makes the language acquisition process more personalized, motivating, and most importantly, as close as possible to real communication which is the main goal of CEFR.

References:

1. Khalilova L.R. DIGITAL TECHNOLOGIES FOR IMPROVING THE CONTINUITY OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING. Web of Technology: Multidimensional Research Journal, 2024. 2(10) ,71-77. <https://webofjournals.com/index.php/4/article/view/1965/1941>
2. D.A. Salimzanova, G.T. Gilfanova. Electronic (Digital) Educational Resource as a Tool of Teaching a Foreign Language in the System of Higher Education. Atlantis Press, 2020. 185-188. <https://www.atlantispress.com/proceedings/nsrbcped-19/125937923>
3. Sharipova, Sabokhon. “Teaching Foreign Language with Authentic Text Materials,” 2019. <https://www.academia.edu/download/101250145/viewcontent.pdf>
4. Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. Language Teaching, 40(2), 97–118.
5. Morrow, K. “Authentic Texts and ESP.” In Holden, S. (ed.). English for Specific Purposes. Modern English Publications. 1977.
6. Council of Europe. (2001). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Cambridge University Press.
7. Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment. Companion volume with new descriptors. <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>
8. Jewitt, Carey. (2006). K. O'Halloran: Multimodal Discourse Analysis: Systemic Functional Perspectives. Continuum, 2004. Applied Linguistics - APPL LINGUIST. 27. 335-337. 10.1093/applin/aml002.

Бутенко В.¹, Чекмазов А.²

¹кандидат политических наук, независимый исследователь

² магистр регионоведения (европейский регион), независимый исследователь

СОГЛАШЕНИЯ О СВОБОДНОЙ ТОРГОВЛЕ ТУРЕЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ: БАЛАНС МЕЖДУ СТРАТЕГИЧЕСКОЙ АВТОНОМИЕЙ И СТРУКТУРНЫМИ ОГРАНИЧЕНИЯМИ

Аннотация

В условиях глобальной турбулентности и неопределенности внешняя политика Турции претерпевает значительные изменения, связанные с усилением взаимосвязи экономических факторов и параметров безопасности. Соглашения о свободной торговле выступают одним из ключевых инструментов укрепления стратегической автономии и диверсификации внешнеэкономических связей. В данной статье сквозь призму концепции торгового государства рассматривается роль подобного рода соглашений во внешней политике Турецкой Республики с учетом институциональных ограничений Таможенного союза ЕС и Турции и динамики геоэкономической конкуренции. Результаты исследования показывают, что Турция добилась высокого уровня либерализации торговли и расширения партнерских связей, однако эффективность соглашений о свободной торговле ограничена структурными дисбалансами национальной экономики, отсутствием устойчивой конвергенции политики и геополитической нестабильностью. В статье подчеркивается двойственная природа соглашений: невзирая на то, что они служат средством расширения экспорта и инструментом дипломатического маневрирования, они не обеспечивают долгосрочную структурную трансформацию. Авторами делается вывод о том, что заключенные Турцией соглашения о свободной торговле следует рассматривать не столько как классические инструменты региональной интеграции, сколько как элементы более широкой стратегии по укреплению автономии в условиях изменяющегося мирового порядка.

Ключевые слова: внешняя политика Турции, регионализм, зона свободной торговли, соглашение о свободной торговле, торговое государство.

В. Бутенко¹, А. Чекмазов²

¹ саяси ғылымдар кандидаты, тәуелсіз зерттеуші

² аймақтану магистрі (Еуропа өңірі), тәуелсіз зерттеуші

ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЕРКІН САУДА ТУРАЛЫ КЕЛІСІМДЕРІ: СТРАТЕГИЯЛЫҚ АВТОНОМИЯ МЕН ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ШЕКТЕУЛЕР АРАСЫНДАҒЫ ТЕПЕ-ТЕҢДІК

Аңдатпа

Жаһандық турбуленттілік пен белгісіздік жағдайында Түркияның сыртқы саясаты экономикалық факторлар мен қауіпсіздік параметрлерінің өзара байланысының күшеюіне байланысты елеулі өзгерістерге ұшырауда. Еркін сауда туралы келісімдер стратегиялық автономияны нығайтудың және сыртқы экономикалық байланыстарды әртараптандырудың негізгі құралдарының бірі ретінде көрінеді. Мақалада сауда мемлекеті тұжырымдамасы тұрғысынан Түркия Республикасының сыртқы саясатындағы мұндай келісімдердің рөлі, Еуропалық Одақ пен Түркия арасындағы Кеден одағының институционалдық шектеулері және геэкономикалық бәсекенің динамикасы ескеріле отырып қарастырылады. Зерттеу нәтижелері Түркияның сауданы ырықтандырудың жоғары деңгейіне қол жеткізгенін және серіктестік байланыстарын кеңейткенін көрсетеді, алайда еркін сауда туралы келісімдердің тиімділігі ұлттық экономиканың құрылымдық теңгерімсіздіктерімен, саясаттың тұрақты конвергенциясының болмауымен және геосаяси тұрақсыздықпен шектеледі. Мақалада келісімдердің екіжақты сипаты атап өтіледі: олар экспортты кеңейту құралы әрі дипломатиялық маневр жасау тетігі ретінде қызмет еткеніне қарамастан, ұзақ мерзімді құрылымдық трансформацияны қамтамасыз етпейді. Авторлар Түркия жасаған еркін сауда туралы келісімдерді классикалық аймақтық интеграция құралдары ретінде емес, өзгеріп жатқан әлемдік тәртіп жағдайында автономияны нығайтуға бағытталған кеңірек стратегияның элементтері ретінде қарастыру қажет деген қорытынды жасайды.

Түйін сөздер: Түркияның сыртқы саясаты, регионализм, еркін сауда аймағы, еркін сауда туралы келісім, сауда мемлекеті.

Butenko V.¹, Chekmazov A.²

¹PhD in Political Science, independent researcher

²Master in Regional Studies (European Studies), independent researcher

TÜRKIYE'S FREE TRADE AGREEMENTS: BALANCING BETWEEN STRATEGIC AUTONOMY AND STRUCTURAL CONSTRAINTS

Abstract

In the context of global turbulence and uncertainty, Türkiye's foreign policy has been reshaped by the growing interconnection of economic and security factors. Free trade agreements (FTAs) have become a key instrument for strengthening strategic autonomy and diversifying external economic relations. This article examines the role of FTAs in Türkiye's foreign policy, taking into account the institutional constraints of the EU–Türkiye Customs Union and the dynamics of geo-economic competition. The methodological framework is presented by the concept of a trading state. The findings reveal that Türkiye has achieved a high level of trade liberalisation and expansion of partnerships, yet the effectiveness of FTAs is constrained by structural economic imbalances, lack of sustainable policy convergence and geopolitical instability. The discussion emphasizes the dual nature of FTAs: while they enhance export opportunities and diplomatic manoeuvring, they do not ensure long-term structural transformation. The article concludes that Türkiye's FTAs should be understood less as classical instruments of regional integration than as elements of a broader strategy to reinforce autonomy in a changing world order.

Keywords: Türkiye's foreign policy, regionalism, free trade area, free trade agreement, trading state

Contemporary Türkiye's foreign policy demonstrates a profound transformation in the context of global turbulence and uncertainty. Military and security concerns have become closely intertwined with economic factors, producing a complex policy framework. This transformation is marked by heightened flexibility and selectivity, both of which are embedded in the logic of strategic autonomy [1, p. 189].

Türkiye has evolved from an agrarian economy in the 1970s into a mixed economy characterised by a substantial share of industry and services. This transition was accompanied by progressive trade liberalisation and deeper integration into the global economy. The reforms introduced by Turgut Özal in the 1980s – reducing the role of the state sector, stimulating private entrepreneurship, liberalising tariffs and reforming the tax system – laid the foundations for a new foreign economic policy in which trade emerged as the central pillar of diplomacy. These dynamics are extensively examined in the historiography of the reforms and in analyses of Türkiye's foreign policy, often framed through the concept of a trading state [2]. The shift in priorities from a narrow “security agenda” toward an economic-commercial orientation in neighbourhood and regional relations is commonly associated with the “zero problems with neighbours” doctrine of the 2000s and the consolidation of economic diplomacy. Within this framework, free trade agreements (FTAs) served as practical instruments for market expansion, barrier reduction and the institutionalisation of interdependence [3].

At the same time, the institutional architecture of the EU–Türkiye Customs Union generated both incentives and constraints, prompting Ankara to pursue the development of a network of free trade areas with third countries. To mitigate structural asymmetries, Türkiye expanded its portfolio of FTAs, making such agreements one of the key instruments of its foreign policy. This demonstrates Ankara's enduring

commitment to a strategy of external trade diversification. Within the logic of a trading state, FTAs serve as institutional guarantees that Türkiye can construct its own network of interdependence.

The purpose of this article is to identify the distinctive features of Türkiye's deployment of FTAs as a foreign policy instrument. The central research question is: To what extent do FTAs strengthen Türkiye's foreign policy autonomy, and what structural and geopolitical factors constrain their effectiveness? Addressing this question enables an assessment of both the economic and the political consequences of Türkiye's trading state strategy.

Free trade areas represent one of the fundamental stages of economic integration. They provide for the conclusion agreements between states or supranational entities aimed at reducing or eliminating tariff restrictions and quotas on a defined list of goods and services [4]. Importantly, FTAs do not entail full unification of trade policy: each state retains sovereign authority to establish tariffs and rules of trade with third countries.

The scholarly debates on FTAs date back to the mid-20th century, when Jacob Viner, in his classic study *The Customs Union Issue* (1950), articulated the key dilemma between “trade creation” and “trade diversion” [5]. Since then, scholarly discussions have continued around the relative advantages of multilateralism and regionalism. Economists have generally favoured multilateral agreements, but free trade areas as a manifestation of regionalism have proven more pragmatic and politically feasible: they reduce tariffs within a narrow “club” of states while retaining the possibility of restrictions against outsiders [6].

Over the past decades, the scope of FTAs has expanded significantly. Modern agreements include not only tariff regulation but also non-tariff barriers, technical standards, investment rules, government procurement and intellectual property rights. As a result, FTAs have evolved into comprehensive regimes of economic governance, functioning as “sites of economic diplomacy” where “governments increasingly instrumentalize trade policy as a key lever in the pursuit of other policy aims” [7, p. 195].

It is important to distinguish free trade areas from customs unions. The classic model of John Kennan and Raymond Riezman (1990) demonstrates that a customs union requires coordination of external tariff policy: members agree on a common tariff vis-à-vis third countries, thereby internalising externalities of trade conditions [8]. This arrangement generates a coordination effect, often raising tariffs, as well as a complementary effect, which lowers them to stimulate intra-union trade. By contrast, FTAs do not require unified tariff policies: each state sets its own tariffs, resulting in lower external barriers than in customs unions but preserving positive “optimal internal tariffs.” The absence of a coordination effect means that free trade areas represent a shallower stage of integration than customs unions, but one that is more flexible and politically resilient.

The assessment of the potential of FTAs in political science depends on the theoretical framework. Realism views them as an instrument of state strategy. According to researchers, such agreements can be used to strengthen national security, form alliances and enhance bargaining power [9]. Economic integration in this logic acts as a means of political influence, and not just commercial cooperation. Liberalism emphasizes the institutionalisation of interdependence. In this case, the arrangements create a “binding effect” increasing the costs of exit from cooperation and thereby reducing the likelihood of conflicts [10]. From this perspective, the formation of free trade areas is not only a trade project, but also a political one, contributing to the strengthening of trust between states [11]. In the context of Türkiye, these approaches are especially important: its FTAs simultaneously perform economic and strategic functions. It makes them a unique field for the analysis of the political economy of regionalism. Thus, free trade areas are characterised by flexibility and preservation of tariff sovereignty, the ability to combine economic integration with political goals and institutional expansion into the areas of non-tariff rules and standards.

This study focuses on a single case – Türkiye’s foreign policy. Relevance of the single case study is determined by its ontological, epistemological and methodological nature. First of all, a single case design implies “an intensive study of a single unit” [12, p. 342], enabling a detailed examination of foreign policy. The epistemological foundation of the research integrates elements from positivist and interpretivist traditions, allowing for a comprehensive interpretation of Türkiye’s external behaviour. Methodologically, this study applies the process tracing approach which “allows for an in-depth and context sensitive analysis” [13, p. 229]. Within the framework of case study theory, the Turkish case operates as both a heuristic and an analytical instrument, enabling the exploration of broader theoretical relationships between strategic autonomy and structural dependence.

The study is grounded in qualitative research traditions, including document and policy analysis, supported by secondary statistical evidence where appropriate. This approach provides a robust foundation for analytical generalisation — extending insights from a particular context to theoretically relevant cases. As Joseph Maxwell (2021) argues, qualitative inquiry offers valuable grounds for external generalisation when theoretical and contextual coherence is maintained [14]. Thus, the Turkish case functions as an analytical framework for understanding how a state negotiates between strategic autonomy and structural constraints. This methodological configuration allows the findings to be both contextually grounded and theoretically transferable to similar foreign policy environments.

Results

Türkiye’s FTA policy has become an important instrument for strengthening its strategic autonomy and expanding its foreign policy influence. The country began signing these agreements in the 1990s, in parallel with the deepening of its institutional interaction with the European Union. The establishment of the EU–Türkiye Customs

Union in 1995 marked a critical turning point, generating both incentives and constraints for Ankara's external trade strategy.

An important dimension of the transformation of Türkiye's trade policy was the alignment of national legislation with the obligations stemming from the Customs Union with the EU. In practice, this meant adapting the regulatory framework to European standards, particularly in the fields of competition and innovation regulation, which resulted in the creation of the Competition Authority and the implementation of EU-comparable market oversight mechanisms. Another key condition of integration was the convergence of tariff regimes: Türkiye committed to harmonising its tariff system with the EU's Common Commercial Policy by 2001, and by 2004 the level of tariffs in the non-agricultural sector had been reduced to 4.8 per cent, almost identical to the EU's 4.1 per cent [15]. This outcome gave Türkiye one of the most liberalised tariff systems among countries of the Global South, thereby strengthening its position as a trading state. At the same time, Ankara introduced a comprehensive system of preferences, granting unilateral access to its markets for developing countries. This measure allowed Türkiye to reinforce its trade relations with the Global South and expand its network of economic cooperation beyond Europe.

However, the institutional constraints arising from the Customs Union also had negative consequences. Ankara was obliged to apply reduced tariff rates under the most-favoured-nation principle, which limited its ability to flexibly adapt trade policy to national interests [16]. Thus, on the one hand, participation in the Customs Union granted Turkish producers access to the European market. On the other hand, Ankara found itself in a situation of asymmetry: it was required to adapt its trade policy to EU rules without participating in Brussels' negotiations with third countries [17].

Structural economic constraints. One of the key challenges in the implementation of FTA policy lies in internal structural imbalances. Türkiye continues to depend on energy imports, rendering its economy vulnerable to currency fluctuations and global energy price shocks [18]. This dependency limits flexibility in negotiations and reduces the sustainability of its export-driven growth model. In addition, persistent productivity gaps between different sectors of the economy, a high level of informal employment and significant income inequality complicate the modernisation of production capacity and reduce Türkiye's ability to fully benefit from FTAs [19]. A particularly significant issue is technological backwardness: despite the active development of export-oriented industries, Türkiye remains weakly integrated into global value chains in high-technology segments [20]. As a result, the arrangements create opportunities for short-term market expansion but do not lead to long-term structural transformation of the economy.

The problem of convergence. Another challenge concerns the issue of convergence, which in its classical sense refers to the process of aligning the economic, legal and political positions of actors [21]. For Türkiye, the success of free trade areas depends not only on tariff regulation but also on the political willingness of partners to maintain long-term cooperation. A lack of sufficient political trust leads to instability:

the suspension of the agreement with Syria in 2011 and the termination of the agreement with Jordan in 2018 demonstrate that economic arrangements do not always withstand political crises [22]. Thus, for Türkiye, FTAs serve not only as instruments of trade policy but also as tools of diplomacy, requiring consistency across a broader spectrum of political issues.

The necessity of continuous liberalisation. Modern FTAs cover not only tariff-related but also non-tariff elements – technical standards, investment rules and regulations in the digital trade sphere. This obliges Türkiye to pursue a policy of continuous liberalisation in order to remain competitive in the global economy. The difficulty lies in the fact that the domestic socio-economic structure is not always prepared for accelerated liberalisation: pressure increases on the agricultural sector as well as on small and medium-sized enterprises that rely on state protection. From a political science perspective, liberalisation is not only an economic but also a social process. It entails the redistribution of benefits among different interest groups: large export-oriented capital benefits from free trade areas, while segments of domestic business and employment are placed at risk [23]. This asymmetry may generate social tensions and foster resistance within the country.

Geopolitical challenges. Alongside economic and institutional constraints, Türkiye also faces serious geopolitical challenges. Political and economic instability in North Africa and the Middle East has undermined the implementation of several agreements. Türkiye initiated the creation of the Levant Forum as a form of free trade area but this project effectively collapsed following political upheavals in Egypt and Syria [24, p. 744]. In this context, Ankara sought new directions for cooperation – with Lebanon, the UAE, Qatar and Sudan. However, such an adaptive strategy requires a constant search for new markets, thereby reducing the predictability of trade policy [25]. Moreover, Türkiye’s policy of expanding its network of free trade areas intersects with the interests of the EU, China, Russia and the Gulf states, introducing a competitive dimension. This compels Ankara to balance among different centres of power and to identify niches where agreements can simultaneously promote economic growth and strengthen diplomatic positions.

Table. Structural Constraints in Türkiye’s FTA Policy

Category of Challenge	Nature of the Problem	Key Manifestations	Consequences for FTA Policy
Structural economic constraints	internal structural imbalances weaken the sustainability of	- heavy dependence on energy imports → vulnerability to currency fluctuations and global energy price shocks;	- limits flexibility in trade negotiations; - short-term market expansion without

	the export-driven model	<ul style="list-style-type: none"> - productivity gaps across sectors - high informal employment and income inequality; - technological backwardness and limited participation in global value chains 	<ul style="list-style-type: none"> long-term transformation; - weak technological upgrading
Problem of convergence	difficulty in achieving political, legal and economic alignment with trade partners	<ul style="list-style-type: none"> - lack of trust and institutional coherence; - suspension of FTA with Syria (2011); termination with Jordan (2018) 	<ul style="list-style-type: none"> - instability of agreements during political crises; - weak resilience of regional trade frameworks
Necessity of continuous liberalisation	ongoing adaptation to global trade standards challenges domestic socio-economic stability	<ul style="list-style-type: none"> - inclusion of non-tariff elements: technical standards, investment, and digital trade; - pressure on agriculture, small and medium-sized enterprises; - redistribution of gains to export-oriented capital 	<ul style="list-style-type: none"> - rising social tensions and domestic resistance; - uneven distribution of liberalisation benefits.
Geopolitical challenges	external political instability and competition among great and regional powers undermine	<ul style="list-style-type: none"> - collapse of the Levant Forum after crises in Egypt and Syria; - competition with the EU, China, Russia, Gulf states 	<ul style="list-style-type: none"> - unstable regional partnerships; - reduced predictability of trade policy;

	policy predictability		- strategic balancing among centres of power
--	--------------------------	--	--

In sum, the Turkish case illustrates how a middle power strategically deploys trade policy as a foreign policy instrument within asymmetric institutional constraints. Türkiye's strategy faces a wide range of challenges: structural economic dependence, limited policy convergence with partners, the domestic social costs of continuous liberalisation and a volatile geopolitical environment. Nevertheless, FTAs remain one of the most important instruments of Türkiye's external economic and diplomatic strategy. Their effectiveness, however, depends directly on Ankara's capacity to address internal structural problems and to adapt to an evolving regional and global context.

Discussion and Conclusions

The results of this single case analysis demonstrate that Türkiye's FTA policy is of a dual nature. On the one hand, these frameworks enable Türkiye to strengthen its position as a trading state, expand export opportunities and diversify external economic ties. On the other hand, their effectiveness remains constrained by several factors.

First, the Turkish case confirms the conclusions of studies in the political economy of regionalism: FTAs can provide short-term benefits but do not resolve fundamental structural imbalances [6]. Dependence on energy imports and technological backwardness weaken competitiveness and reduce strategic autonomy [18; 20].

Second, unlike the EU or NAFTA, Türkiye's FTAs are often not supported by constant policy convergence. The durability of economic agreements is determined not only by institutional norms but also by the level of trust. Türkiye faces the limitation of political instability among its partners, which makes FTAs vulnerable to crises – the cases of Jordan and Syria clearly illustrate this trend.

Third, continuous liberalisation exacerbates internal social contradictions. It redistributes benefits in favour of export-oriented capital while simultaneously creating risks for agriculture and small businesses. This reflects the dilemma between the liberal benefits of interdependence and the social costs.

Fourth, the geopolitical environment intensifies vulnerabilities. Unlike other regional blocs, Türkiye's free trade areas exist in conditions of political conflicts and competition with the EU, China, Russia and the Gulf states [25; 26]. This reduces the predictability of Ankara's trade diplomacy but at the same time demonstrates its adaptability within the transformation of the world order.

The above allows to make several **conclusions**. FTAs have become one of the key instruments of Türkiye's foreign policy strategy, yet their contribution to the structural transformation of the economy remains limited. The effectiveness of these

agreements depends not only on economic benefits but also on the level of policy convergence with partners. Domestic social costs of liberalisation may generate political resistance, which requires a balanced internal policy.

In this sense, the Turkish case functions as an analytical lens through which broader dynamics of middle-power economic diplomacy can be observed. Ankara employs free trade areas as a tool of diplomacy, balancing between the EU and alternative centres of power, in line with the model of a trading state. Thus, FTAs in the Turkish context should be viewed not merely as a classical tool of regional integration, but as an element of political and economic strategy aimed at strengthening strategic autonomy under conditions of a changing world order.

Given current trends, **several directions** in the evolution of Türkiye's strategy can be identified:

1. Expansion of a network of free trade areas in Africa and Asia. In the coming years, Ankara will likely focus on Sub-Saharan Africa and Southeast Asia, using them as new markets and platforms for enhancing political influence.

2. Selective integration. Türkiye may concentrate efforts on agreements with key partners (for example, South Korea, Qatar, Azerbaijan), considering free trade areas as instruments of strategic alliances.

3. Institutionalisation of agreements. To increase resilience, Ankara will need to embed political coordination mechanisms and dispute resolution instruments into FTAs, thereby enhancing trust and reducing the likelihood of revision.

4. Balancing among centres of power. Türkiye will continue to use free trade areas as a tool for manoeuvring between the EU, China, Russia and the Gulf states.

Future research may focus on three main trajectories. The first concerns **policy convergence and institutional dimension**. It is necessary to explore more deeply the relationship between economic and political factors shaping the sustainability of FTAs. How do the levels of political trust and institutional compatibility among partner states affect the durability of agreements? This calls for interdisciplinary research at the intersection of international relations and comparative politics.

The second trajectory concerns **geo-economic rivalry and FTAs**. Türkiye's strategy intersects with the interests of the EU, China, Russia and the Gulf states. A promising avenue of inquiry is the study of free trade areas as instruments of geo-economic competition in Eurasia. This would enable an assessment of how regional and global centres of power employ trade agreements to consolidate their spheres of influence.

The third trajectory involves **comparative analysis**. To identify the uniqueness and universality of the Turkish experience, it is important to compare it with the practices of other trading states such as South Korea, Mexico and Chile. Comparative studies will help clarify to what extent the Turkish model is a result of its particular regional context and to what extent it reflects broader patterns of the global political economy.

References

1. Süssler, B. (2025). Turkey and BRICS: Strategic Autonomy and a Search for New Partnerships in a Post-Western World. *South African Journal of International Affairs*, 32(1–2), 175–196. <https://doi.org/10.1080/10220461.2025.2497869>
2. Özdemir, E., & Serin, Z. V. (2016). Trading State and Reflections of Foreign Policy: Evidence from Turkish Foreign Policy. *Procedia Economics and Finance*, 38, 468–475. [https://doi.org/10.1016/s2212-5671\(16\)30218-0](https://doi.org/10.1016/s2212-5671(16)30218-0)
3. Kirişçi, K. (2009). The Transformation of Turkish Foreign Policy: The Rise of the Trading State. *New Perspectives on Turkey*, 40, 29–56. <https://doi.org/10.1017/s0896634600005203>
4. Kim, S. Y. (2015). Deep Integration and Regional Trade Agreements. In L. L. Martin (Ed.), *The Oxford Handbook of the Political Economy of International Trade* (pp. 360–379). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199981755.013.25>
5. Viner, J. (2014). *The Customs Union Issue*. Carnegie Endowment for International Peace. <https://doi.org/10.1093/acprof:osobl/9780199756124.001.0001>
6. Mansfield, E. D., & Milner, H. V. (1999). The New Wave of Regionalism. *International Organization*, 53(3), 589–627. <https://doi.org/10.1162/002081899551002>
7. Messenger, G. (2025). Free Trade Agreements as Sites of Economic Diplomacy: Agreeing Common Standards for Sustainable Development. *World Trade Review*, 24(2), 194–213. <https://doi.org/10.1017/s1474745624000296>
8. Kennan, J., & Riezman, R. (1990). Optimal Tariff Equilibria with Customs Unions. *Canadian Journal of Economics*, 23(1), 70–83.
9. de Araujo, F. L. (2024). Neoclassical Realism and Studies on Free Trade Agreements. *Journal of Global Politics and Current Diplomacy*, 12(2), 5–23.
10. Ciuriak, D., Dadkhah, A., & Lysenko, D. (2020). The Effect of Binding Commitments on Services Trade. *World Trade Review*, 19(3), 365–378. <https://doi.org/10.1017/S1474745618000496>
11. Moe-Lobeda, C., & Spencer, D. (2009). Free Trade Agreements and the Neo-Liberal Economic Paradigm: Economic, Ecological, and Moral Consequences. *Political Theology*, 10(4), 685–716. <https://doi.org/10.1558/poth.v10i4.685>
12. Gerring, J. (2004). What is a Case Study and What Is It Good for? *American Political Science Review*, 98(2), 341–354.
13. Ulriksen, M. S., & Dadalauri, N. (2014). Single Case Studies and Theory-Testing: The Knots and Dots of the Process-Tracing Method. *International Journal of Social Research Methodology*, 19(2), 223–239. <https://doi.org/10.1080/13645579.2014.979718>
14. Maxwell, J. A. (2021). Why Qualitative Methods are Necessary for Generalization. *Qualitative Psychology*, 8, 111–118. <https://doi.org/10.1037/qup0000173>

15. Levaggi, A. G., & Donelli, F. (2021). Turkey's Changing Engagement with the Global South. *International Affairs*, 97(4), 1105–1124. <https://doi.org/10.1093/ia/iab093>
16. Müftüler-Baç, M. (2025). A Fragile Relationship: Turkey and the European Union Moving Beyond Membership with External Differentiated Integration. *West European Politics*, 48(5), 1186–1215. <https://doi.org/10.1080/01402382.2024.2442870>
17. El-Sahli, Z. (2025). Asymmetric Free Trade Agreements and Misalignment of Incentives: Lessons from the European Union–Turkey Customs Union. *Journal of Common Market Studies*, 63(4), 1099–1118. <https://doi.org/10.1111/jcms.13684>
18. Balcı, A. (2023). Türkiye's Role in Energy Security and Renewable Energy Sources. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 44, 200–233. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1319770>
19. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025, April). *Türkiye 2025: Executive Summary*. <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/economic-surveys/turkiye-economic-snapshot.html>
20. Pamuk, Ş. (2018). *Uneven Centuries: Economic Development of Turkey Since 1820*. Princeton University Press.
21. Heichel, S., Pape, J., & Sommerer, T. (2005). Is There Convergence in Convergence Research? An Overview of Empirical Studies on Policy Convergence. *Journal of European Public Policy*, 12(5), 817–840. <https://doi.org/10.1080/13501760500161431>
22. Ministry of Trade, Republic of Türkiye. (2025). *Free Trade Agreements*. <https://www.trade.gov.tr/free-trade-agreements>
23. Legge, S., & Lukaszuk, P. (2024). The Firm-Level Costs of Utilizing Free Trade Agreements. *International Economics*, 178, 100484. <https://doi.org/10.1016/j.inteco.2024.100484>
24. Köstem, S. (2018). Different Paths to Regional Hegemony: National Identity Contestation and Foreign Economic Strategy in Russia and Turkey. *Review of International Political Economy*, 25(5), 726–752. <https://doi.org/10.1080/09692290.2018.1511450>
25. Öniş, Z., & Kutlay, M. (2020). The New Age of Hybridity and Clash of Norms: China, BRICS, and Challenges of Global Governance in a Postliberal International Order. *Alternatives*, 45(3), 123–142. <https://doi.org/10.1177/0304375420921086>
26. Zhekenov, D., & Kosherbayev, Zh. (2023). Some Issues of Subregional Cooperation of Central Asian Countries. *Public Administration and Civil Service*, 3(86), 45–62. <https://doi.org/10.52123/1994-2370-2023-1029>

Ван Инцзянь¹, Баймаханов А.А.²

¹преподаватель, Школа национальной безопасности (Школы антитеррористического права) Северо-Западного университета политических наук и права, Сиань, КНР

²доцент, доктор PhD, Академия правоохранительных органов при Генеральной прокуратуре Республики Казахстан, Астана, Казахстан

ПРАВОВЫЕ МЕХАНИЗМЫ И ЦИФРОВЫЕ ИНСТРУМЕНТЫ РАЗРЕШЕНИЯ СПОРОВ В РАМКАХ ИНИЦИАТИВЫ «ОДИН ПОЯС, ОДИН ПУТЬ»: КАЗАХСТАНСКО-КИТАЙСКИЙ ОПЫТ И НОВЫЕ ПОДХОДЫ

Аннотация

В статье рассматриваются современные подходы к формированию правовых механизмов и цифровых инструментов предотвращения и разрешения споров в рамках международной инициативы «Один пояс, один путь» (Belt and Road Initiative — BRI). Авторы обосновывают необходимость создания совместной цифровой платформы правового взаимодействия для стран Пояса и Пути.

В работе формулируются ключевые задачи такой платформы: унификация процедур онлайн-арбитража и медиации, обмен правовыми прецедентами и аналитикой, внедрение инструментов «электронной экспертизы» инвестиционных соглашений и образовательных модулей для юридических кадров. Методологически исследование опирается на сопоставительный правовой анализ, институциональный подход и экспертные интервью с практиками — представителями юридической науки и органов власти.

Практическая ценность работы заключается в разработке конкретных рекомендаций по институционализации цифровых правовых инструментов, формированию сети академического обмена и созданию механизмов превентивного реагирования на трансграничные правовые риски. Результаты исследования могут быть использованы при подготовке двусторонних и многосторонних правовых инициатив, разработке дорожных карт интеграции цифрового правосудия и совершенствовании национального законодательства в сфере международных инвестиций.

Ключевые слова: инициатива «Один пояс, один путь», цифровое правосудие, онлайн-арбитраж, Digital Silk Road, правовые механизмы разрешения споров, защита прав инвесторов, международное правовое сотрудничество.

Ван Инцзянь¹, А.А. Баймаханов²

¹оқытушы, Ұлттық қауіпсіздік мектебі (Антитеррористік құқық мектебі), Солтүстік-Батыс саяси ғылымдар және құқық университеті, Сиань, Қытай
²доцент, PhD докторы, Қазақстан Республикасы Бас прокуратурасының жанындағы Құқық қорғау органдары академиясы, Астана, Қазақстан

«БІР БЕЛДЕУ, БІР ЖОЛ» БАСТАМАСЫ АЯСЫНДАҒЫ ДАУЛАРДЫ ШЕШУДІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ ТЕТІКТЕРІ МЕН ЦИФРЛЫҚ ҚҰРАЛДАРЫ: ҚАЗАҚСТАН-ҚЫТАЙ ТӘЖІРИБЕСІ ЖӘНЕ ЖАҢА ТӘСІЛДЕР

Аңдатпа

Мақалада «Бір белдеу, бір жол» (Belt and Road Initiative — BRI) халықаралық бастамасы аясында дауларды алдын алу және шешу үшін құқықтық тетіктер мен цифрлық құралдарды қалыптастырудың заманауи тәсілдері қарастырылады. Авторлар бір белдеу, бір жол елдері үшін құқықтық өзара іс-қимылдың бірыңғай цифрлық платформасын құрудың қажеттілігін негіздейді.

Жұмыста мұндай платформаның негізгі міндеттері айқындалады: онлайн-арбитраж бен медиация рәсімдерін үйлестіру, құқықтық прецеденттер мен аналитикалық материалдармен алмасу, инвестициялық келісімдерді «электрондық сараптау» құралдарын енгізу, сондай-ақ заңгерлерді даярлауға арналған білім беру модульдерін дамыту. Зерттеу әдістемесі салыстырмалы-құқықтық талдау, институционалдық тәсіл және заң ғылымы мен мемлекеттік органдардың өкілдерімен жүргізілген сараптамалық сұхбаттарға негізделген.

Мақаланың практикалық мәні цифрлық құқықтық құралдарды институционализациялау бойынша нақты ұсыныстар әзірлеуден, академиялық алмасу желісін құрудан және трансшекаралық құқықтық тәуекелдерге алдын ала ден қою тетіктерін қалыптастырудан көрінеді. Зерттеу нәтижелері екіжақты және көпжақты құқықтық бастамаларды әзірлеуде, цифрлық әділдікті интеграциялау жөніндегі жол карталарын құруда және халықаралық инвестициялар саласындағы ұлттық заңнаманы жетілдіруде қолданылуы мүмкін.

Түйін сөздер: «Бір белдеу, бір жол» бастамасы, цифрлық әділдік, онлайн-арбитраж, Digital Silk Road, дауларды шешу тетіктері, инвесторлардың құқықтарын қорғау, халықаралық құқықтық ынтымақтастық.

Wang Yingjian¹, Baimakhanov A.A.²

¹Lecturer, School of National Security (School of Anti-Terrorism Law), Northwest University of Political Science and Law, Xi'an, China

²Associate Professor, PhD, Academy of Law Enforcement Agencies under the General Prosecutor's Office of the Republic of Kazakhstan, Astana, Kazakhstan

LEGAL MECHANISMS AND DIGITAL TOOLS FOR DISPUTE RESOLUTION WITHIN THE BELT AND ROAD INITIATIVE: KAZAKH–CHINESE EXPERIENCE AND NEW APPROACHES

Abstract

The article examines modern approaches to the formation of legal mechanisms and digital tools for preventing and resolving disputes within the framework of the international initiative “Belt and Road Initiative” (BRI). The authors justify the need to create a joint digital legal interaction platform for the countries of the Belt and Road. The study outlines the key objectives of such a platform: the unification of online arbitration and mediation procedures, the exchange of legal precedents and analytics, the implementation of “electronic expertise” tools for investment agreements, and educational modules for legal professionals. Methodologically, the research relies on comparative legal analysis, an institutional approach, and expert interviews with practitioners-representatives of legal science and government authorities.

The practical value of the work lies in the development of concrete recommendations for the institutionalization of digital legal tools, the formation of an academic exchange network, and the creation of mechanisms for preventive response to cross-border legal risks. The research results can be used in the preparation of bilateral and multilateral legal initiatives, the development of roadmaps for the integration of digital justice, and the improvement of national legislation in the field of international investments.

Keywords: Belt and Road Initiative, digital justice, online arbitration, Digital Silk Road, legal dispute resolution mechanisms, investor protection, international legal cooperation.

Инициатива «Один пояс, один путь» (Belt and Road Initiative, далее — BRI), провозглашённая в XXI веке, превратилась не только в масштабный инфраструктурно-экономический проект, но и в платформу институционального взаимодействия, требующую комплексного правового сопровождения. В условиях глобализации и ускоренной цифровизации экономических и правовых отношений возникает объективная потребность в разработке современных механизмов предотвращения и разрешения споров, обеспечивающих защиту интересов сторон, предсказуемость делового оборота и эффективное управление трансграничными рисками. Как отмечает Белкин, развитие правового регулирования невозможно без опоры на современные процедуры доказывания и цифровые методы фиксации информации [1].

Для Казахстана и Китая, как ключевых участников евразийских интеграционных процессов, такие механизмы имеют стратегическое значение: они способствуют укреплению инвестиционной привлекательности, снижению транзакционных издержек и формированию доверительной среды для двустороннего и многостороннего сотрудничества.

Современные трансформации мировой юридической практики связаны с распространением электронных процедур правосудия, внедрением онлайн-арбитража, развитием цифровых баз данных прецедентной и нормативной информации, а также использованием аналитических инструментов и искусственного интеллекта для оценки рисков. Китайский проект «Digital Silk Road», запущенный в 2015 году, выступает одним из иницилирующих факторов цифровой интеграции инфраструктуры, коммерции и правового взаимодействия в регионе; параллельно Казахстан реализует национальную программу «Digital Kazakhstan», включающую электронные суды, онлайн-арбитраж и цифровую регистрацию сделок. Однако между государствами сохраняются институциональные различия в процедурах урегулирования споров, стандартах цифровой безопасности и практике признания электронных доказательств, что снижает оперативность и эффективность трансграничного правового взаимодействия.

Актуальность исследования определяется необходимостью выработки согласованных подходов к цифровизации правового взаимодействия в рамках BRI: создание единых процедур онлайн-урегулирования споров, формирование общего информационного пространства и механизмов экспертизы инвестиционных соглашений. Несмотря на имеющиеся наработки по каждому из направлений в отдельных государствах, отсутствует комплексная модель, учитывающая одновременно правовые, технологические и институциональные аспекты сотрудничества. Кроме того, актуален вопрос подготовки кадров, способных обеспечивать функционирование цифровых правовых инструментов на практике: формирование образовательных и научных обменов, методической поддержки и стандартизации процедур [2].

Цель настоящего исследования — разработать рекомендации по формированию правовой и цифровой инфраструктуры, обеспечивающей эффективное предупреждение и разрешение споров в рамках инициативы «Один пояс, один путь», на основе анализа казахстанско-китайского опыта и существующих международных практик.

Сравнительный анализ показывает, что Китай и Казахстан уже создали передовые элементы цифровых судебных систем, однако их дальнейшая интеграция требует унификации цифровых стандартов, процедур и баз юридических данных.

В странах региона отсутствует единый правовой механизм онлайн-арбитража и медиации, что ограничивает скорость и качество урегулирования экономических споров между компаниями государств-участников BRI [3].

Предлагается разработать модельные соглашения и типовые стандарты онлайн-процедур, учитывающие национальные особенности Китая, Казахстана и других государств Центральной Азии.

Создание цифровой платформы правового взаимодействия «Digital Legal Silk Road» способно обеспечить обмен правовыми актами, арбитражными решениями, аналитикой и образовательными ресурсами.

Такая платформа должна включать электронную экспертизу инвестиционных соглашений, инструменты оценки правовых рисков и возможности онлайн-урегулирования споров.

Казахстанско-китайское академическое партнёрство, создаёт основу для формирования нового поколения специалистов по международному праву, цифровому правосудию и защите прав инвесторов.

Формирование совместного исследовательского центра по правовым вопросам BRI является ключевым стратегическим шагом для институционализации постоянного научно-правового диалога. Центр позволит осуществлять сравнительные исследования правовых систем, разработку рекомендаций для органов правосудия и совершенствование механизмов разрешения споров.

Методологическая база исследования опирается на совокупность современных научных методов юридического анализа и инструментов межгосударственного сравнительного права:

- использован для анализа правовых систем Казахстана и Китая, нормативного регулирования онлайн-арбитража, медиации, электронного правосудия, а также процедур рассмотрения инвестиционных споров. Сравнение позволило выявить сильные стороны национальных моделей и определить точки их возможной интеграции в единую систему BRI;

- применён для изучения роли государственных органов, арбитражных центров, академических институтов и специализированных учреждений в формировании механизмов предотвращения и разрешения споров.

Особое внимание уделено Комитету по защите прав инвесторов при Генеральной прокуратуре Республики Казахстан и китайским арбитражным институтам.

Результаты исследования:

1. Выявлены ключевые различия и точки соприкосновения правовых систем Казахстана и Китая в части цифрового правосудия. Китайская практика характеризуется глубокой интеграцией ИИ, автоматизированных алгоритмов, онлайн-досудебных процедур, тогда как Казахстан делает акцент на прозрачности, открытости данных и унификации процедур с международными стандартами.

2. Установлена необходимость создания единой цифровой инфраструктуры правового взаимодействия. Анализ показал, что отсутствие общей базы судебных и арбитражных решений, несовместимость цифровых платформ и различающиеся стандарты признания электронных доказательств замедляют разрешение споров. Предлагается интегрированная модель платформы «Digital Legal Silk Road».

3. Разработана концепция модельных соглашений по онлайн-арбитражу и медиации. Модельные положения включают: единые процедуры регистрации спора, стандарты электронной идентификации сторон, правила подачи цифровых доказательств, механизм исполнения решений в юрисдикциях участников.

4. Сформулированы рекомендации по созданию совместного исследовательского центра. Центр предназначен для исследования правового регулирования BRI, сравнительных правовых стандартов, формирования экспертных заключений и подготовки кадров.

5. Определены направления цифрового образовательного сотрудничества. Предложены: программы академического обмена, совместные магистерские курсы, исследовательские семинары по цифровому правосудию, стажировки в арбитражных центрах Казахстана и Китая.

Полученные результаты подтверждают необходимость гармонизации правовых механизмов разрешения споров между государствами инициативы «Один пояс, один путь» (BRI). Казахстан и Китай, обладая различающимися правовыми моделями, демонстрируют высокую степень совместимости в вопросах цифровизации правосудия и развитии альтернативных процедур урегулирования споров [4].

Анализ показывает, что китайская система электронного правосудия является одной из наиболее технологически продвинутых в мире: активно применяется искусственный интеллект, автоматизированные алгоритмы сортировки дел, дистанционные судебные заседания и единая цифровая база правовых актов. Казахская система, в свою очередь, выстраивается вокруг принципов прозрачности, открытости данных, удобства для участников процесса и последовательной интеграции цифровых сервисов в судебную и правоохранительную практику.

Несмотря на эти различия, обе системы имеют общую основу: формирование доверия, обеспечение предсказуемости правоприменения и защита прав инвесторов. Эти элементы формируют условия для создания цифровой инфраструктуры трансграничного разрешения споров, которая могла бы быть принята странами региона.

Особого внимания заслуживает вопрос признания электронных доказательств и онлайн-решений судов и арбитражей. Китай уже реализовал единый стандарт цифровых доказательств, тогда как в Казахстане этот вопрос находится в стадии постепенной институционализации. Совместная разработка цифровых регламентов позволит устранить коллизии и обеспечить единые процедуры для всех участников инициативы [5].

Также результаты указывают на необходимость подготовки специалистов нового поколения — юристов, владеющих цифровыми навыками, компетенциями в сфере международного арбитража и глубоким пониманием

региональных особенностей стран Центральной Азии. Это делает академическое сотрудничество между Казахстаном и Китаем ключевым фактором успеха.

Таким образом, трансформация механизмов разрешения споров в рамках BRI требует комплексного синтеза цифровых технологий, академического взаимодействия и развития правовых институтов, адаптированных к реалиям цифровой экономики [6].

Проведенное исследование позволяет сделать вывод о том, что формирование эффективных механизмов предотвращения и разрешения споров в рамках инициативы «Один пояс, один путь» является стратегическим фактором устойчивости экономического взаимодействия государств региона. Казахстан и Китай, обладая уникальным опытом модернизации правовых систем, способны стать лидерами в формировании современной архитектуры трансграничного правосудия.

Эти меры позволят обеспечить высокие стандарты правовой защиты инвесторов, укрепят доверие в экономических отношениях и создадут основы для устойчивого развития правовых механизмов стран Центральной и Южной Азии.

Полагаем что результаты исследования имеют не только теоретическое, но и прикладное значение — они могут быть использованы при разработке национальных программ цифровизации правосудия, продвижении международных проектов в сфере ADR, а также при создании совместных образовательных инициатив в рамках казахстанско-китайского сотрудничества.

Список литературы:

1. Белкин Р.С. Курс криминалистики. – М.: Норма, 2009. – 768 с.
2. Корухов Ю.Г. Цифровые технологии в правосудии: новые вызовы. – СПб.: Юридический центр, 2020. – 214 с.
3. Xi Jinping. *The Belt and Road Initiative: Vision and Actions*. – Beijing: Foreign Languages Press, 2019. – 254 p.
4. Zhang L. *Digital Justice in China*. – Oxford University Press, 2021. – 312 p.
5. William, T. *Online Arbitration and the Future of Cross-Border Dispute Resolution // Journal of International Arbitration*. – 2020. – Vol. 37(4). – P. 512–530.
6. Cairns D. *The Role of Arbitration in the Belt and Road Initiative // Asian International Arbitration Journal*. – 2019. – Vol. 15. – P. 45–66.
- 7.

References:

1. Belkin, R.S. *Course in Forensics*. – Moscow: Norma, 2009. – 768 p.
2. Korukhov, Y.G. *Digital Technologies in Justice: New Challenges*. – St. Petersburg: Legal Center, 2020. – 214 p.
3. Xi, Jinping. *The Belt and Road Initiative: Vision and Actions*. – Beijing: Foreign Languages Press, 2019. – 254 p.

4. Zhang, L. Digital Justice in China. – Oxford: Oxford University Press, 2021. – 312 p.
5. William, T. Online Arbitration and the Future of Cross-Border Dispute Resolution. Journal of International Arbitration, 2020, Vol. 37(4), pp. 512–530.
6. Cairns, D. The Role of Arbitration in the Belt and Road Initiative. Asian International Arbitration Journal, 2019, Vol. 15, pp. 45–66.

МРНТИ 11.25.91

<https://doi.org/10.51889/1728-550X.2025.83.4.005>

Франсуа Мишель Натанаэль Фарнир¹
¹преподаватель КазНПУ имени Абая, Казахстан

ОШИБОЧНОСТЬ МИР-ПОЛЮСНОГО АНАЛИЗА

Аннотация

В статье рассматриваются концептуальные ограничения традиционного мир-полюсного анализа, применяемого для интерпретации современной международной системы. Автор предлагает альтернативную аналитическую рамку, основанную на метафоре Великого раскола 1054 года, позволяющую выделить три группы государств: «Коллективный Запад», «государства свободного выбора» и «неприсоединённые государства». Показано, что такая классификация более адекватно отражает институциональную и идеологическую дифференциацию глобального порядка.

Современная мировая политика характеризуется высоким уровнем фрагментации, асимметричностью международных взаимодействий и изменчивостью внешнеполитических стратегий государств. Традиционные мир-полюсные категории утрачивают объяснительный потенциал в условиях многослойной международной среды. В этой связи возникает необходимость разработки альтернативных концептуальных моделей, способных точнее описывать динамику глобального порядка. Исследование актуально для политологов, международников, аналитиков внешней политики и экспертов по стратегическим исследованиям.

Ключевые слова: мировой порядок, международная система, полярность, фрагментация глобальной политики, Коллективный Запад, государства свободного выбора, внешнеполитические стратегии, международные отношения.

Франсуа Мишель Натанаэль Фарнир¹

*¹Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің оқытушысы,
Қазақстан*

МИР-ПОЛЮСТЫҚ ТАЛДАУДЫҢ ҚАТЕЛІГІ

Аңдатпа

Мақалада қазіргі халықаралық жүйені түсіндіруде қолданылатын дәстүрлі мир-полюстық талдаудың тұжырымдамалық шектеулері қарастырылады. Автор 1054 жылғы Ұлы жікке бөліну метафорасына негізделген балама аналитикалық шеңберді ұсынып, мемлекеттердің үш тобын айқындайды: «Ұжымдық Батыс», «еркін таңдау жасайтын мемлекеттер» және «қосылмаған мемлекеттер». Мұндай жіктеу жаһандық тәртіптің институционалды және идеологиялық саралануын анағұрлым дәл көрсететіні негізделеді.

Қазіргі әлемдік саясат халықаралық өзара іс-қимылдардың жоғары деңгейдегі фрагментациясымен, асимметриясымен және мемлекеттердің сыртқы саяси стратегияларының құбылмалылығымен сипатталады. Көпқабатты халықаралық орта жағдайында дәстүрлі мир-полюстық санаттар түсіндірмелік әлеуетін жоғалтып отыр. Осыған байланысты жаһандық тәртіптің динамикасын неғұрлым дәл сипаттай алатын балама тұжырымдамалық модельдерді әзірлеу қажеттілігі туындайды. Зерттеу саясаттанушылар, халықаралық қатынастар мамандары, сыртқы саясат талдаушылары және стратегиялық зерттеулер саласындағы сарапшылар үшін өзекті.

Түйін сөздер: әлемдік тәртіп, халықаралық жүйе, полярлық, жаһандық саясаттың фрагментациясы, Ұжымдық Батыс, еркін таңдау жасайтын мемлекеттер, сыртқы саяси стратегиялар, халықаралық қатынастар.

François Michel Nathanaël Farnier¹

¹Lecturer at Abai Kazakh National Pedagogical University, Kazakhstan

THE FALLACY OF WORLD-POLARITY ANALYSIS

Abstract

The article examines the conceptual limitations of traditional world-polarity analysis used to explain the contemporary international system. The author proposes an alternative analytical framework based on the metaphor of the Great Schism of 1054 and identifies three groups of states: the “Collective West,” “states exercising free choice,” and “non-aligned states.” It is argued that this classification more accurately reflects the institutional and ideological differentiation of the global order.

Contemporary world politics is characterized by a high degree of fragmentation and asymmetry in international interactions, as well as by the volatility of states’ foreign policy strategies. In the context of a multilayered international environment, traditional world-polarity categories are losing their explanatory power. This creates a need to develop alternative conceptual models capable of more precisely describing the dynamics of the global order. The study is relevant for political scientists, specialists in international relations, foreign policy analysts, and experts in strategic studies.

Keywords: world order, international system, polarity, fragmentation of global politics, Collective West, states exercising free choice, foreign policy strategies, international relations.

Исследование опирается на широкий круг работ по теории международных отношений и трансформации мировой системы. В частности, рассматриваются концепции полярности, разработанные авторами неореалистической школы (К. Уолтц, Дж. Миршаймер), теория комплексной взаимозависимости (Р. Кеохэйн, Дж. Най), а также подходы к анализу мировой фрагментации (З. Бжезинский, Х. Булл). Используются исследования по институциональной архитектуре мирового порядка, работе международных организаций и региональных объединений. Особое внимание уделяется трудам, посвящённым критике полюсных моделей и анализу переходных международных структур.

Целью исследования является выявление причин ограниченности мир-полюсных моделей и разработка альтернативного подхода, который позволяет более точно интерпретировать современную международную динамику. Значимость исследования заключается в том, что предложенная модель трёх контуров расширяет аналитические возможности теории международных отношений, способствует более точному прогнозированию внешнеполитических стратегий государств и обогащает методологический инструментарий исследований глобальной системы.

Методологическую основу исследования составляют структурный и институциональный анализ, сравнительный метод, элементы историко-типологического подхода, а также методы качественного анализа политических процессов. Источниковой базой служат официальные документы международных организаций, дипломатические материалы, публикации исследовательских центров, академические статьи и экспертные оценки. Аналитическая часть опирается на интерпретацию данных о внешнеполитическом поведении государств, динамике международных альянсов и трансформации глобальных норм и институтов.

В течение длительного периода в научной и экспертной среде сохранялось устойчивое стремление описывать международные отношения через призму мир-полюсных моделей — однополярности, биполярности или многополярности. Данная методологическая традиция восходит к историческим этапам, когда подобный подход эффективно отражал глобальную структуру власти: Европейский концерт XIX века трактовался как многополярная система, период холодной войны — как двуполярная, а 1990-е годы — как фаза однополярности. Однако в современных условиях мир-полюсный анализ демонстрирует концептуальные ограничения. Настоящая статья направлена на выявление причин, по которым текущую международную систему невозможно корректно классифицировать в рамках традиционных полюсных категорий, и на обоснование альтернативного аналитического подхода.

Мир-полюсные модели основываются на предпосылке о возможности выделения одного или нескольких ведущих центров глобальной силы, через которые определяется структура международной системы. Полюс понимается как государство или блок государств, обладающий совокупностью военных, экономических и идеологических ресурсов, достаточных для формирования правил международного взаимодействия. Несмотря на распространённость данного подхода, он оказывается недостаточным для описания современной мировой динамики, поскольку игнорирует фрагментацию институтов, асимметричность зависимости и вариативность стратегий государств.

Традиционная периодизация мировой системы предполагает последовательную смену архитектур. В XIX веке действовал многополярный порядок, известный как Европейский концерт, когда несколько крупных держав определяли параметры международной повестки. В период холодной войны система трансформировалась в жёсткую биполярность, основанную на противостоянии СССР и США. После распада Советского Союза возникла краткосрочная фаза однополярности, характеризовавшаяся лидерством США. Однако с 2000-х годов усиливается тенденция к диверсификации центров влияния, что привело к кризису мир-полюсной парадигмы.

Для описания современной структуры мировой политики более подходящей представляется метафора Великого раскола 1054 года. Католический и православный миры не представляли собой полюса в строгом смысле, но демонстрировали различие в институциональных основах, доктринальных установках и структуре авторитета. Католические государства признавали верховенство Папы Римского [1; 2], формируя интегрированную систему. Православные и восточные церкви, напротив, были более дифференцированы и не признавали единого центра власти. Такая модель лучше отражает современную международную систему, разделённую не по критерию силы, а по признаку признания или непризнания определённого институционального и идеологического центра.

Современный мир характеризуется не полярностью, а принадлежностью государств к различным институциональным матрицам, определяемым степенью признания лидерства США.

К первой группе относятся государства, признающие глобальное лидерство США и интегрированные в западные институты: государства Западной и Центральной Европы, США, Канада, Австралия, Новая Зеландия, Япония, Республика Корея. Это экономически высокоразвитые страны, серьёзно зависящие от ресурсов и производственных мощностей государств вне западного блока. Их объединяет единый ценностный фундамент, институциональная согласованность, а также тенденция ставить интересы союзов выше отдельных национальных интересов. Их можно условно обозначить как «Коллективный Запад». Примером может служить Нидерланды, последовательно поддерживающие либеральный нормативный порядок и демонстрирующие высокий уровень толерантности к представителям ЛГБТ [3].

Ко второй группе относятся государства, которые не признают политический и идеологический приоритет США. Их можно охарактеризовать как «Страны свободного выбора» (или «Страны вне западной орбиты влияния»). В эту категорию входят Россия, Китай, Иран, Куба, КНДР и другие. Их отличает разнообразие политических моделей — от исламской республики до социалистических или традиционалистских систем. Важнейшей характеристикой является приоритет национального интереса над наднациональными структурами. Несмотря на это, данные страны активно развивают сотрудничество, стремясь усилить самостоятельность и снизить внешнюю зависимость от западных институтов. Примером служит Беларусь, ориентированная на стратегическое взаимодействие с Россией и не признающая доминирование США [4].

К третьей группе относятся государства, придерживающиеся гибкого внешнеполитического курса: Индия, Туркменистан и др. Эти государства ориентируются на собственный интерес и осуществляют многовекторную и

прагматическую внешнюю политику, где надцаниональные интересы не играют весомую роль. Примером может быть Таиланд, который сотрудничает с США в оборонной сфере, но не следует в русле их внешнеполитической линии [5].

5. Динамичность категорий и смена геополитической идентичности государств

Подобно периодам холодной войны, принадлежность к той или иной группе не является статичной. Государства могут менять внешнеполитическую ориентацию, переходить в другие категории или занимать промежуточные позиции. Эти изменения отражают эволюцию внутренних политических процессов, внешнеполитической конъюнктуры и стратегических приоритетов.

Заключение

Современную международную систему невозможно адекватно описать через мир-полюсные модели, поскольку они не учитывают глубокую институциональную, идеологическую и политическую фрагментацию глобального порядка. Более точной аналитической рамкой является подход, основанный на метафоре Великого раскола, описывающей различие между государствами в зависимости от признания или непризнания определённого центра политического авторитета. Предложенная модель трёх контуров — «Коллективный Запад», «государства свободного выбора» и «неприсоединённые государства» — позволяет более точно интерпретировать особенности современной международной динамики.

Список литературы:

1. Цыпин, В. (2011, 13 марта). Глава церкви. Православная энциклопедия. <https://www.pravenc.ru/text/165053.html>
2. Васечко, В. Н. (2013, 3 февраля). Вероучение Римо-католической Церкви. <https://web.archive.org/web/20130203132216/http://lib.eparhia-saratov.ru/books/03v/vasechko/comparative/14.html>
3. Woon, K. M. (2014, August 28). Gallup poll examines most hospitable regions for gays and lesbians around the world. HuffPost. https://www.huffpost.com/entry/gallup-poll-gay-rights-worldwide_n_5729586
4. Министерство иностранных дел Республики Беларусь. (n.d.). Беларусь и Соединённые Штаты Америки.

https://mfa.gov.by/bilateral/america/usa_canada/usa/

5. ТАСС. (2023, 10 февраль). Посол РФ: Западные страны оказывают давление на Таиланд из-за неприсоединения к санкциям.

<https://tass.ru/politika/17023759>

МРНТИ 11.25.01

<https://doi.org/10.51889/1728-550X.2025.83.4.006>

Г.Я.Амандыкова¹

¹ф.ғ.к., Халықаралық қатынастар кафедрасының аға оқытушысы

Сорбонна-Қазақстан институты, Абай атындағы ҚазҰПУ

Алматы қ., Қазақстан

ФРАНЦУЗ ТІЛІ - ДИПЛОМАТИЯ МЕН ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ТІЛІ: ТАРИХИ МҰРАСЫ МЕН ҚАЗІРГІ МАҢЫЗЫ

Аңдатпа

Бұл мақалада француз тілінің халықаралық қатынастар жүйесіндегі орны мен рөлі қарастырылады. Автор француз тілінің Біріккен Ұлттар Ұйымы (БҰҰ), Еуропалық Одақ (ЕО) және Франкофония ұйымындағы ресми тіл ретіндегі маңызын талдай отырып, оның дипломатия саласындағы тарихи және заманауи қызметіне назар аударады. Зерттеу барысында тіл мен халықаралық қатынастар арасындағы өзара байланыс ашылып, болашақ дипломаттар мен халықаралық мамандарды даярлау үдерісінде француз тілін оқытудың өзектілігі негізделеді.

Түйінді сөздер: француз тілі, халықаралық қатынастар, дипломатия, БҰҰ, ЕО, Франкофония, тілдік білім, мәдениетаралық коммуникация.

Амандыкова Г.Я.¹

*¹к.ф.н., старший преподаватель кафедры Международных отношений
Института Сорбонна-Казахстан, КазНПУ им.Абая*

ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫК КАК ЯЗЫК ДИПЛОМАТИИ И МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ: ИСТОРИЧЕСКОЕ НАСЛЕДИЕ И СОВРЕМЕННОЕ ЗНАЧЕНИЕ

Аннотация

В данной статье рассматривается роль французского языка в системе международных отношений. Автор анализирует значение французского языка как официального в таких международных организациях, как Организация Объединённых Наций (ООН), Европейский Союз (ЕС) и Международная организация Франкофонии, а также уделяет внимание его исторической и современной роли в дипломатии. В ходе исследования раскрывается взаимосвязь между языком и международными отношениями, обосновывается актуальность преподавания французского языка при подготовке будущих дипломатов и специалистов в области международных отношений.

Ключевые слова: французский язык, международные отношения, дипломатия, ООН, ЕС, Франкофония, языковая подготовка, межкультурная коммуникация.

Amandykova G. Ya.¹

*¹ c.of phil.sciences, senior lecturer at the Department of International Relations
Institute Sorbonne-Kazakhstan, Abai KazNPU*

THE FRENCH LANGUAGE AS THE LANGUAGE OF DIPLOMACY AND INTERNATIONAL RELATIONS: HISTORICAL LEGACY AND CONTEMPORARY RELEVANCE

Abstract

This article explores the role of the French language within the system of international relations. The author analyzes its importance as an official language in major international organizations such as the United Nations (UN), the European Union (EU), and the Organisation Internationale de la Francophonie, while also highlighting its historical and contemporary significance in diplomacy. The study emphasizes the interconnection between language and international relations and substantiates the relevance of French language instruction in the training of future diplomats and international affairs specialists.

Keywords: French language, international relations, diplomacy, UN, EU, Francophonie, language education, intercultural communication.

Француз тілі халықаралық қатынастар саласында ерекше орынға ие, бүгінгі таңда тіл тек қарым-қатынас құралы ғана емес, мемлекетаралық байланыстардың, мәдени ықпалдастықтың және халықаралық ынтымақтастықтың маңызды тетігіне айналды. Біріккен Ұлттар Ұйымы, Еуропалық Одақ, Франкофония сияқты халықаралық ұйымдарда ресми тіл ретінде қолданылатын француз тілі дипломатия, құқық, мәдениет және халықаралық келіссөздерде үлкен рөл атқарады.

Француз тілі Біріккен Ұлттар Ұйымының ағылшын, араб, қытай, испан, орыс тілдерімен бірге ресми тілінің бірі болғандықтан, ұйым ішіндегі ресми құжаттарды дайындауда, баяндамалар мен келіссөздерде кеңінен қолданылады. Франция - БҰҰ-ның құрылтайшы мемлекеттерінің бірі болғандықтан, оның тілі ұйым жұмысының басынан бастап маңызды рөл атқарған. [1]

Еуропалық Одақтағы ресми тілдердің саны көп болғанымен, француз тілі еуропалық институттар мен мекемелерде қолданылатын негізгі жұмыс тілдерінің бірі. Еуропалық Одақтың кейбір құрылымдары, мысалы, Еуропалық Одақ Кеңесі [2], өз құжаттарын француз тілінде дайындайды, сонымен қатар, Франция мен Бельгияның ЕО-дағы белсенді мүшелігі бұл тілді айрықша өзекті етеді.

Халықаралық Франкофония ұйымы [3] француз тілінде сөйлейтін мемлекеттер мен аймақтарды біріктіретін бірегей ұйым. Оның негізгі мақсаты - француз тілін насихаттау, мәдени әртүрлілікті сақтау және халықаралық ынтымақтастықты нығайту. Қазақстан 2008 жылдан бастап Франкофония ұйымының бақылаушысы мәртебесінде жұмыс істейді. Бұл елде француз тілінің таралуына және мәдениетаралық диалогтың дамуына үлес қосады.

Тіл - халықтың рухани байлығы ғана емес, халықаралық қатынастарда елдің саяси ықпалын танытатын құрал. Көп ғасырлық тарихы бар француз тілі халықаралық дипломатияда ерекше рөл атқарып, "дипломатия тілі" деген мәртебеге ие болған. Бұл атау кездейсоқ берілген емес. Оның астарында тарихи, саяси, мәдени және тілдік факторлар жатыр. Бұл мақалада француз тілінің дипломатиялық қатынастардағы орны мен маңызына, сондай-ақ осы мәртебеге қалай ие болғанына тоқталамыз.

Тарихи алғышарттарын қарастырсақ, Француз тілінің халықаралық дипломатия тіліне айналуы XVII-XIX ғасырлардағы Еуропадағы геосаяси өзгерістер мен Францияның беделінің күшеюімен тығыз байланысты. Людовик XIV дәуірінде Францияның саяси және мәдени ықпалы Еуропаның көптеген өңірлерін қамтыды. Соның нәтижесінде француз тілі дипломатияда, сондай-ақ Ресей, Австрия мен Пруссия сияқты мемлекеттердің ақсүйектер ортасында ресми және бейресми қатынас тілі ретінде кеңінен қолданыла бастады [4].

XVIII ғасырдан бастап бірқатар ірі халықаралық келісімдер француз тілінде жасалды. Солардың бірі - 1714 жылғы Раштадт келісімі, ол француз тілінде ресімделген алғашқы ірі келісімдердің қатарында саналады. Бұл үрдіс XIX ғасырда одан әрі жалғасып, 1815 жылғы Вена конгресінде француз тілі

халықаралық конференциялардың ресми тілі ретінде мойындалды [5]. Бұл тарихи кезеңдер француз тілінің дипломатиялық аренада жетекші тілге айналуына берік негіз қалады.

Көптілділікті талап ететін қазіргі әлемде Францияның дипломатиялық мектебінің мәдени ықпалы тұрақты. Француз тілінің лексикалық және құрылымдық ерекшеліктеріне тоқталсақ, француз тілінің дипломатия саласында кеңінен қолданылуына оның құрылымдық дәлдігі мен формалдылығы да әсер етті. Бұл тілде мағынасы нақты әрі түсінікті болатын құқықтық терминология жақсы дамыған, формалды сөйлеу стилі кең таралған, келіссөздер жүргізуге, келісімдер жасауға бейімделген сыпайы, бейтарап тілдік формалар қалыптасқан.

Дипломатияда тілдің бейтараптығы мен нақтылығы аса маңызды. Француз тілі осы талаптарға сай келетін, эмоциядан ада, нақты ойды жеткізетін тіл болып табылады. Сондықтан ол халықаралық келісімдерде жиі қолданылды.

Халықаралық ұйымдардағы ресми мәртебесі өте жоғары, француз тілі бүгінгі таңда да көптеген халықаралық ұйымдарда ресми немесе жұмыс тілі ретінде қолданылады. Атап айтқанда, Біріккен Ұлттар Ұйымында, сонымен бірге Еуропалық Одақтың ресми жұмыс тілі, халықаралық Франкофония ұйымының негізгі тілі, халықаралық Қызыл Крест, Олимпиада комитеті, ЮНЕСКО сынды басқа да ұйымдарда француз тілі белсенді түрде пайдаланылады.

Бұл ұйымдардағы дипломатиялық хат-хабарлар, келісімдер, баяндамалар және аудармалар француз тілінде де жүргізіледі. Осылайша, тілдің халықаралық құқық пен саясаттағы ықпалы әлі де сақталып отыр.

Франция - кәсіби дипломатияны жүйелі түрде дамытып, арнайы оқу орындары арқылы дипломаттар дайындауды ерте бастаған елдердің бірі. *École Nationale d'Administration* сынды беделді оқу орындары француз тілінің дипломатия саласындағы орнын нығайта түсті.

Сонымен қатар, Франция өзінің тілі мен мәдениетін тарату арқылы жұмсақ күш саясатын белсенді жүргізіп келеді, мәдени ықпал, франкофония институттары, тіл курстары, халықаралық білім беру бағдарламалары - бұлардың барлығы француз тілінің әлемдік дипломатиядағы орнын сақтап тұруға қызмет етеді.

Француз тілінің рөлі мен маңыздылығын баса айта кету керек, қазіргі кезде ағылшын тілі халықаралық қатынастарда басымдыққа ие болғанымен, француз тілі өзінің тарихи беделі мен институционалдық орнының арқасында әлі күнге дейін маңызды тілдердің бірі болып отыр. Көптеген елдерде, соның ішінде Қазақстанда да, халықаралық қатынастар мамандығы бойынша білім алатын студенттерге француз тілі екінші шет тілі ретінде, ал Абай университетінің Сорбонна-Қазақстан институтында бірінші шет тілі ретінде оқытылады. Өйткені, халықаралық ұйымдарда жұмыс істеуді мақсат тұтатын жастар үшін француз тілін меңгеру артықшылық қана емес, талап та болуы мүмкін.

Француз тілінің "дипломатия тілі" атануы - бұл кездейсоқтық емес, ғасырлар бойғы тарихи дамудың, саяси ықпалдың, мәдени үстемдіктің және тілдің құрылымдық ерекшеліктерінің нәтижесі. Бүгінгі күннің өзінде француз тілі дипломатиялық келіссөздер мен халықаралық қатынастардың маңызды құралы ретінде өз рөлін сақтап отыр. Сондықтан бұл тілді меңгеру - халықаралық сахнада бәсекеге қабілетті, кәсіби маман болудың маңызды алғышарттарының бірі. Француз тілінің дипломатиялық артықшылықтары формалды және нақтылықты талап ететін құрылымымен ерекшеленеді. [6], [7], [8]

Халықаралық құқық пен дипломатиялық терминологияның көпшілігі француз тілінде қалыптасқан. Париждегі ЕНА сынды көптеген дипломатиялық оқу орындарында француз тілі негізгі оқыту тілі ретінде қолданылады.

Француз тілі - грамматикалық күрделілігімен және фонетикалық ерекшеліктерімен танымал. Халықаралық қатынастар мамандарын даярлау барысында бұл тілді оқытуда мынадай факторларды ескере отырып, жалпы тіл үйретумен қатар, халықаралық құқық, дипломатия, саясат, экономика сияқты салалық лексиканы меңгерту маңызды, мысалы, дипломатиялық хаттар жазу стилін, келіссөз жүргізу терминдерін, ресми баяндамалар құрылымын оқыту - болашақ мамандар үшін аса қажет.[8]

Француз тілін меңгеру - Франция мен франкофон елдерінің мәдениетін, тарихын және менталитетін білуді де талап етеді, себебі, халықаралық қатынастарда тілдік қателіктер ғана емес, мәдени түсінбеушіліктер де үлкен рөл ойнайды.[9]

Құжаттармен жұмыс жасау дағдыларын дамыту мақсатында студенттер БҰҰ, ЕО, Франкофония сияқты ұйымдардың француз тіліндегі құжаттарымен жұмыс істеуге машықтануы, нақты кәсіби лексиканы меңгерудің тиімді жолы болғандықтан, сондай-ақ, аударма және реферат жазу дағдыларын дамыту қажет.[10]

Белгілі бір пән саласында тіл меңгеру мақсатымен цифрлық ресурстарды пайдалану француз тілін үйренуде заманауи әрі тиімді әдістердің бірі ретінде танылып келеді. Қазіргі таңда мобильді қосымшалар, онлайн платформалар, интерактивті сабақтар мен бейнематериалдар тіл үйренушілерге кең қолжетімді ресурстар оқушылардың тыңдау, сөйлеу, оқу және жазу дағдыларын жан-жақты дамытуға мүмкіндік береді, оған қоса, цифрлық технологиялар арқылы мәдениетаралық коммуникацияны да тереңірек түсінуге жағдай жасалады. Осындай әдістер француз тілін меңгеру процесін жеңілдетіп, оқуға деген мотивацияны арттырады, онлайн платформалар, мобильді қосымшалар, подкасттар, халықаралық жаңалықтар және бейне дәрістерді пайдалану арқылы тілді меңгеру тиімділігі артады. [11]

Халықаралық қатынастар мен халықаралық құқық саласындағы заманауи зерттеулер мен ақпарат көздері ретінде БҰҰ ресми сайты, еуропадағы адам құқықтары және заң үстемдігі бойынша ұйымның халықаралық құқық және демократия принциптерін айқындайтын құжаттар сайты Еуропа Кеңесі және халықаралық құқыққа қатысты шешімдер жарияланатын, конституциялық құқық

және халықаралық құқық саласындағы халықаралық академиясы сайты Халықаралық соттың, халықаралық құқықтың негізгі органы, істер, шешімдер мен баяндамалар жарияланатын ICJ сайты [12], ЕО сыртқы саясат және халықаралық қатынастар туралы ресми ақпарат, халықаралық қатынастар, дипломатия және құқық саласындағы зерттеулер мен мақалалар ресурстары кеңінен қолданылады. Сонымен қатар, IFRI [13] мен Le Grand Continent [14] платформалары халықаралық қатынастар мен геосаясат саласындағы зерттеулер, аналитикалық материалдары бар геосаясат пен дипломатия тақырыптарына аналитикалық тұрғыдан кеңінен ақпарат беретін ресурстар тілді әрі кәсіби, әрі күнделікті деңгейде үйренуге көмектеседі.

Демек, француз тілі - халықаралық қатынастарда, әсіресе көпжақты дипломатия саласында маңызы зор тілдердің бірі болып табылады. [15] Оның Біріккен Ұлттар Ұйымы (БҰҰ), Еуропалық Одақ (ЕО), Франкофония сияқты ірі халықаралық ұйымдардағы ресми тіл ретіндегі қолданылуы француз тілінің дипломатиялық және саяси аренадағы ерекше орнының айғағы. [16], [17], [18]

Бұл жағдай француз тілін меңгерген мамандарға сұраныстың үнемі жоғары болатынын дәлелдейді. Сонымен қатар, француз тілінің халықаралық қатынастар саласындағы рөлі оның тарихи мұрасына негізделі отырып, қазіргі жаһандық саясат пен мәдениетаралық коммуникацияның маңызды құралы ретінде сақталуда. Осылайша, француз тілін терең меңгеру болашақ дипломаттар мен халықаралық қатынастар мамандарының кәсіби біліктілігін арттырып, олардың халықаралық аренада тиімді әрекет етуіне мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер :

1. *ONU - Organisation des Nations Unies) ONU, 2025 www.un.org*
2. *Conseil de l'Europe (Еуропа Кеңесі), 2025 europa.eu*
3. *Organisation Internationale de la Francophonie - www.francophonie.org*
4. *Offord, D., Argent, G., & Rjeoutski, V. The French Language in Russia: A Social, Political, Cultural, and Literary History. Liverpool University Press. 2018, <https://muse.jhu.edu/pub/315/monograph/chapter/2325760>*
5. *U.S. Department of State. Foreign Relations of the United States: The Paris Peace Conference, 1919. <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1919Parisv01/d346fn33>, 2025*
6. *Киселева, Н. А. Дипломатия и язык: Французский язык как язык международных отношений. Москва, 2018, МГИМО-Университет*
7. *Cortese, G. Diplomatic Language and Communication: The Role of French in International Relations. 2016.*

8. Stokopenov, P. *The role of the French language in the world. Innovation in the Modern Education System*, 2022, 3(26).
9. Сайрамбаева Ж.Х. «Француз тілі мен халықаралық қатынастар: теория мен практика» // *Халықаралық қатынастар журналы*, 2022.
10. Абдрахманова А.С. «Кәсіби француз тілі: Оқыту әдістемесі», Алматы, 2021.
11. Назарбаева, Д. С. *Халықаралық қатынастар жүйесіндегі шет тілдерінің рөлі: Теория және тәжірибе*. Алматы, 2021, Қазақ университеті.
12. Institut français des relations internationales (IFRI)
13. International Court of Justice, ICJ, 2025 <https://www.ifri.org/fr>
14. Le Grand Continent <https://legrandcontinent.eu/>
15. Сайрамбаева, Ж. Х. Француз тілі және дипломатия: тарихы мен қазіргі кезеңі. // *Тіл және қоғам*, 2020, №4, 55–60-б.
16. Organisation internationale de la Francophonie, 2024, *La langue française dans le monde*. <https://www.francophonie.org>
17. United Nations, 2024 *Official Languages*. <https://www.un.org/en/about-us/official-languages>
18. Мусиол, М. Французский язык в международных организациях: статус и перспективы. // *Международные отношения*, 2019, №2, с. 78–84.

МРНТИ 11.25.01

<https://doi.org/10.51889/1728-550X.2025.83.4.007>

Алиева Д. В.¹, Чумаченко Т. Н.²

¹студентка 2 курс, Институт Сорбонна-Казахстан КазНПУ им.Абая

¹к.п.н., старший преподаватель кафедры международных отношений,
Институт Сорбонна Казахстан, КазНПУ им. Абая

ЦИФРОВАЯ ДИПЛОМАТИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ РЕАЛИЗАЦИИ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ КНР

Аннотация

Технологический прогресс - движущая сила современного общества. В эпоху глобальной цифровизации возникает необходимость цифровой осведомлённости. Появляется новая стратегия внешнеполитического курса: цифровая дипломатия. В статье рассматривается цифровая дипломатия как инструмент реализации внешней политики КНР. Анализируются история возникновения цифровой дипломатии, её задачи и проблемы. Выявляются ключевые инструменты по достижению этих задач. Объясняется важность цифровой дипломатии в современном мире и то, как она воздействует на общество и другие государства. Она рассматривается как неотъемлемый инструмент в условиях глобальной цифровизации, который позволяет выходить в международное медиапространство. Особое внимание уделяется медиаплатформам, позволяющим популяризировать Китай и формировать его положительный имидж. Таким образом, статья показывает стратегическую значимость цифровой дипломатии во внешнеполитическом курсе Китайской Народной Республики.

Ключевые слова: цифровизация, цифровая дипломатия, медиаплатформы, КНР, соцсети, глобальное медиапространство, внешняя политика, имиджевая дипломатия, открытое информирование, транснациональные сети, цифровое влияние, межгосударственные связи, стратегическая позиция.

Д. А. Алиева¹, Т. Н Чумаченко²

¹Абай атындағы ҚазҰПУ, Сорбонна-Қазақстан Институтының 2-курс студенті

²с.ғ.к., халықаралық қатынастар кафедрасының, Сорбонна-Қазақстан Институтының аға оқытушысы, Абай атындағы ҚазҰПУ

ЦИФРЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯ ҚЫТАЙДЫҢ СЫРТҚЫ САЯСАТЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

Аңдатпа

Технологиялық прогресс – қазіргі қоғамның қозғаушы күші. Жаһандық цифрландыру дәуірінде цифрлық хабардарлық өте маңызды. Жаңа сыртқы саясат стратегиясы пайда болуда: цифрлық дипломатия. Бұл мақалада цифрлық дипломатия Қытайдың сыртқы саясатын жүзеге асыру құралы ретінде қарастырылады. Цифрлық дипломатияның тарихы, оның мақсаттары мен

қиындықтары талданады. Осы мақсаттарға жетудің негізгі құралдары анықталады. Қазіргі әлемдегі цифрлық дипломатияның маңыздылығы және оның қоғам мен басқа мемлекеттерге әсері түсіндіріледі. Ол жаһандық цифрландыру контексінде халықаралық медиа кеңістігіне қол жеткізуге мүмкіндік беретін маңызды құрал ретінде қарастырылады. Қытайды насихаттайтын және оның оң имиджін қалыптастыратын медиа платформаларға ерекше назар аударылады. Осылайша, мақалада Қытай Халық Республикасының сыртқы саясатындағы цифрлық дипломатияның стратегиялық маңыздылығы көрсетілген.

Түйін сөздер: цифрландыру, цифрлық дипломатия, медиа платформалар, Қытай, әлеуметтік желілер, жаһандық медиа кеңістігі, сыртқы саясат, имидждік дипломатия, ашық ақпарат, трансұлттық желілер, цифрлық ықпал, мемлекетаралық қатынастар, стратегиялық позиция.

Aliyeva D.V.¹, Chumachenko T.N.²

¹The 2nd year student of International Relations and Human Rights of the Institute Sorbonne-Kazakhstan Abai KazNPU

²Candidate of political sciences, Senior Lecturer at the Department of International Relations, Sorbonne Institute-Kazakhstan, KazNPU named after Abai

DIGITAL DIPLOMACY AS A TOOL FOR IMPLEMENTING CHINA'S FOREIGN POLICY

Abstract

Technological progress is the driving force of modern society. In the era of global digitalization, digital awareness is essential. A new foreign policy strategy is emerging: digital diplomacy. This article examines digital diplomacy as a tool for implementing China's foreign policy. The history of digital diplomacy, its objectives, and challenges are analyzed. Key tools for achieving these objectives are identified. The importance of digital diplomacy in the modern world and its impact on society and other states are explained. It is viewed as an essential tool in the context of global digitalization, enabling access to the international media space. Particular attention is paid to media platforms that promote China and shape its positive image. Thus, the article demonstrates the strategic importance of digital diplomacy in the foreign policy of the People's Republic of China.

Keywords: digitalization, digital diplomacy, media platforms, China, social networks, global media space, foreign policy, image diplomacy, open information, transnational networks, digital influence, interstate relations, strategic position.

Современный мир - эпоха технологий. Неукротимый темп развития цифровизации свидетельствует о правдивости такого утверждения. В настоящий момент цифровые технологии занимают важнейшую роль в жизни человека. Интернет, социальные сети, ИИ развиваются с высокой скоростью. Такое развитие частично обусловлено потребностью человека в надёжной помощи, предлагаемой технологиями. Внедрение цифровизации во все сферы жизни человека значительно упрощает её. Однако, любое, казалось бы, положительное явление не может быть исключительно позитивным. Рассматривая все аспекты внедрения цифровых технологий, можно заметить ряд отрицательных факторов. Зависимость, быстрая утомляемость, рассеянность идут наравне с дезинформацией и пропагандой. Следует отметить, что современное медиапространство имеет важнейшую роль в сфере влияния на человека, из-за чего становится открытым полем для манипуляций и воздействия на общество. В связи с такими аспектами современным государствам приходится подстраиваться под быстрые тенденции развития. Возникает потребность в создании кадров, управляющих цифровой сферой. Для поддержания имиджа государства, нужно иметь сильную цифровую осведомлённость. Отсюда вытекает термин цифровой дипломатии, представляющей взаимодействие государств и общества посредством мягкой силы. Сегодня можно говорить об уровне внешней политики государства по её цифровой развитости.[2] Рассмотрим цифровой подход ведения внешней политики на примере КНР.

КНР - пример государства, официально принявшего цифровую дипломатию, как инструмент реализации внешней политики. Её основными задачами становятся: создание исключительно положительного имиджа Китая, популяризация национальных интересов, формирование конкурентоспособного медиапространства.

Следует отметить, что цифровая дипломатия пришла в Китай постепенно. Её история начинается ещё с 2000-х годов. Тогда под цифровизацией подразумевалось активное использование интернета в качестве имиджевой дипломатии. Уже тогда Китай начинает контролировать поток информации, параллельно создавая официальные сайты. При этом в китайской аналитике термины «цифровая дипломатия», «алгоритмическая дипломатия», «интеллектуализированная дипломатия» и «дипломатия данных» являются

взаимозаменяемыми и нет какого либо устоявшегося понятия. Все они связываются с применением ИИ, анализом больших данных, прогнозирования внешнеполитической обстановки, развития «мягкой силы» в цифровой форме.[1] Позже, с 2010 по 2015 год в мире происходит внедрение социальных сетей, которые не обходят Китай. Принимается решение о запрете некоторых соцсетей, однако регистрируется участие Китайского правительства на зарубежных площадках. Ключевым этапом по образованию направления цифровой дипломатии можно считать 2015-2020 годы. В этот период цифровая дипломатия становится официальной стратегией КНР.[4] Разрабатывается проект «Один пояс-один путь». С этого момента вступают выше поставленные задачи, для реализации которых существует ряд инструментов.[10]

Во-первых, создание государственных медиаплатформ. Они помогают Китаю выходить в глобальное пространство распространения информации. Например, China Global Television Network (CGTN); Xinhua News Agency; China Daily. Данные источники информации выходят на глобальный уровень, за счёт ведения их на разных языках. Посредством такого новостного повествования, Китай становится конкурентом для западных медиа, предлагая свое видение мировых событий. Известны документальные фильмы («Дружба через континенты» «Цивилизации» «Подъем великих держав»), которые сняты при поддержке кинокомпаний других стран. При этом фильм «Подъем великих держав» снят по результатам интервью более 100 политиков, исследователей, ученых. Такие фильмы говорят об огромном взаимообмене и сотрудничестве стран. Эти фильмы также переведены на разные языки, что способствует популяризации Китая и китайской культуры.

Во-вторых, Китай проявляет свое участие в таких медиаплатформах, как Twitter, Facebook, YouTube. В Китае действует сложнейшая система интернет-цензуры «Великий файрвол» Данные социальные сети запрещены в КНР, однако их использование направлено на зарубежную аудиторию. Это позволяет создать видимость открытого ведения внешней политики, за счёт открытого информирования и разъяснения политических вопросов. В этих медиаплатформах зарегистрированы: МИД Китая, посольства, консульства, международные организации, университеты и институты.

В-третьих, активное продвижение собственных соцсетей. Несмотря на вышеупомянутые запреты, Китай выдвигает замену всем запрещённым медиаплатформам. Ниже приведена *таблица 1*, в которой показаны эти медиаплатформы. Это позволяет Китаю контролировать информационное пространство, не поддаваясь зарубежному воздействию. А также является

отличным примером мягкой силы.[10] Китайские социальные сети находят своих пользователей за пределами республики, способствуя заинтересованности иностранцев в переходе на китайские медиаплатформы. Помимо этого, наблюдается большая экономическая выгода, что становится важным аспектом в переговорах о цифровой торговле. Благодаря введению своих медиаплатформ уменьшается риск утечки данных, проще становится решать вопросы кибербезопасности.

Таблица 1. Замененные запрещенные социальные сети.

Facebook/Instagram/WhatsApp/Telegram	WeChat
TikTok	Douyin
Twitter	Weibo
YouTube	Youku, Bilibili
Google	Baidu

(Составлено автором на основе анализа информационных материалов)

В-четвертых, культурная сфера цифровой дипломатии. Её основной целью становится построение глобального образовательного сообщества, что позволяет Китаю формировать устойчивые межгосударственные связи и укреплять свою стратегическую позицию.[11] Безусловно, одним из важнейших инструментов можно считать “Digital Silk Road”. Это стратегическая программа, запущенная в рамках инициативы “Один пояс-один путь”. Она направлена на создание транснациональных сетей, связывающих уже более 60-ти стран. Благодаря данной программе прогрессирует цифровая инфраструктура Китая. То есть, создается технологическая автономия, включающая в себя экспорт Китайских технологий, цифровую торговлю, введение цифровой валюты. Здесь мы наблюдаем сильное цифровое влияние Китая, способствующее укреплению его позиций в глобальном цифровом пространстве.

Благодаря стремительному прогрессу выхода Китая в глобальное пространство, можно утверждать об эффективности ведения такой внешней политики. Однако, здесь Китай сталкивается с некоторыми проблемами: (таблица 2.) [9]

Таблица 2. Проблемы цифровой дипломатии КНР

1. Влияние Запада и западных СМИ;
2. Высокая конкуренция;
3. Блокировка сайтов и приложений;
4. Риск утечки персональных данных и вопросы кибербезопасности.

(Составлено автором на основе анализа информационных материалов)

Огромное влияние на общество имеют СМИ. Известно, что популярность СМИ характеризует степень ее влияния. В настоящее время наиболее сильное влияние имеют именно западные СМИ.[2] Популярность западных медиаплатформ и социальных сетей распространяется на весь мир. Мнения, навязанные обществу через такие СМИ, не всегда представляют выгоду Китаю. Различие культуры и интересов оказывают большое влияние, становясь препятствием в развитии Китайских информационных пространств. Возникает конкуренция между западной и китайской цифровой инфраструктурой. Китаю необходимо обходить медиагигантов, однако в связи с культурными различиями, мнения и суждения Китая могут быть не понятны для зарубежного читателя. Происходит трансформация открытого ведения политики. Еще одной проблемой становятся блокировка сайтов и приложений, связанная не только с блокировкой зарубежных программ. Риск развития пропагандистских движений внутри государственной системы всегда очень велик. Помимо этого цифровизацию всегда преследуют вопросы кибербезопасности, которую всегда нужно совершенствовать. [6]

Преодолевая такие трудности, КНР только укрепляет главенствующую позицию среди стран, внедряющих цифровизацию.

Цифровая дипломатия является важнейшим инструментом реализации современной политики. Её продвижение способствует повсеместному развитию стран, возрастанию культурного влияния, созданию положительного имиджа государства и разработке собственных медиапространств. Относительно молодая сфера дипломатии уже имеет важнейшую роль и огромное влияние. Рассматривая цифровую дипломатию как тенденцию современного мира, важно отметить невозможность ее игнорирования. Абсолютно каждый сталкивается с ее воздействием.

В рамках быстро развивающегося мира, важно найти стабильную сферу, которая будет долгие годы занимать главенствующую позицию во внешнеполитическом устройстве стран. В данный момент цифровая сфера является силой, представляющей наибольшую ценность. Курс многих стран на ближайшие десятилетия заключается именно в продвижении ее технологических преимуществ. Уже сейчас конкурентоспособность можно рассматривать в уровне цифрового влияния страны. КНР становится примером успешного внедрения и продвижения цифровой дипломатии. С каждым днем значимость такой сферы возрастает, неся с собой новые вызовы и трудности, которые предстоит преодолеть современным государствам. Мир не стоит на месте, а значит и государства поддаются его динамическим изменениям.

Список использованной литературы:

1. Денисов И.Е. Искусственный интеллект и китайская дипломатическая стратегия: от теории к практике // *Китай в мировой и региональной политике. История и современность*. 2025. Вып. 30. № 30. С. 122—142.
2. Сяосюй, В., Малаховский, А. К., & Малаховский, И. А. (2025). Социализация новых медиа традиционными СМИ Китая на примере газеты «Ханчжоу Жибао». *Litera*, (7), 102-115.
3. Янь, Ч. (2024). СМИ КНР в защите интересов китайских компаний за рубежом: анализ материалов традиционных и новых медиа. *Век Информации*, 8(1 (26)).
4. Сафонова, Т. Г. (2022). *Цифровая дипломатия в современных международных отношениях на примере США, России и Китая (Doctoral dissertation, Сибирский федеральный университет)*.
5. Аликберова, А. Р., & Балакин, Д. А. (2019). Цифровая дипломатия с китайской спецификой. *Modern Oriental Studies*, 1(3), С.77-81.
6. Пермякова, Л. (2012). *Цифровая дипломатия: направления работы, риски и инструменты*. Режим доступа: <http://russiancouncil.ru/inner/index.php>.
7. Сурма, И. В. (2015). Цифровая дипломатия в мировой политике. *Государственное управление. Электронный вестник*, (49), С. 220-249.
8. Цветкова, Н. А. (2020). Феномен цифровой дипломатии в международных отношениях и методология его изучения. *Вестник РГГУ. Серия: Политология. История. Международные отношения*, (2), С.37-47.
9. Цветкова, Н. А., Сытник, А. Н., & Гришанина, Т. А. (2022). Цифровая дипломатия и digital international relations: вызовы и новые возможности. *Вестник Санкт-Петербургского университета. Международные отношения*, 15(2), С.174-196.
10. Лебедева, О. В. (2019). «Современные инструменты» цифровой дипломатии» как важнейший элемент» мягкой силы». *Международная жизнь*, (5), С.102-111.
11. Цзунци, Я. (2025). Образовательная дипломатия России и Китая в цифровую эпоху: общее и особенное. *Право и политика*, (4), 173-187.

Чумаченко Т. Н.¹, Канафина Г.Е.², Сейдехан Ж.³

¹к.полит.н., старший преподаватель кафедры международных отношений, Института Сорбонна - Казахстан, КазНПУ им. Абая

²к.полит.н., старший преподаватель кафедры международных отношений, Института Сорбонна - Казахстан, КазНПУ им. Абая

*³студентка 2 курса по специальности международные отношения
Института Сорбонна - Казахстан КазНПУ им.Абая*

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКИ ЕС В ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ

Аннотация

Статья рассматривает экономические инструменты внешней политики Европейского Союза в отношении стран Центральной Азии. Актуальность темы связана с возрастающим значением экономических механизмов в мировой политике и усилением конкуренции крупных международных акторов. Цель исследования – выявить и проанализировать, как ЕС использует эти инструменты для продвижения своих стратегических интересов и европейской модели развития в Центральной Азии. Общие экономические инструменты включают тарифы и торговые соглашения, инвестиции и инфраструктурные проекты финансовую политику, Официальную помощь развитию инструменты безопасности, «Зеленую дипломатию» и санкции. Актуальность работы определяется необходимостью всестороннего изучения основных экономических инициатив ЕС – включая Стратегическое партнерство, инструменты инвестиционной поддержки и программы Официальной помощи развитию – с акцентом на их воздействие на страны Центральной Азии. Практическая ценность работы заключается в возможности использования полученных результатов для более глубокого понимания подходов ЕС, а также для анализа эффективности, направленных на укрепление устойчивого региона, стимулирование цифровой модернизации и продвижение «зеленой» энергетики.
Ключевые слова: Европейский союз, Центральная Азия, международное сотрудничество, экономические инструменты

Т. Н. Чумаченко¹, Г.Е. Канафина², Ж. Сейдехан³

*¹с.ғ.к., халықаралық қатынастар кафедрасының, Сорбонна-Қазақстан
Институтының аға оқытушысы, Абай атындағы ҚазҰПУ*

*²с.ғ.к., халықаралық қатынастар кафедрасының, Сорбонна-Қазақстан
Институтының аға оқытушысы, Абай атындағы ҚазҰПУ*

³Абай атындағы ҚазҰПУ, Сорбонна-Қазақстан Институтының 2-курс студенті

ОРТА АЗИЯДАҒЫ ЕО СЫРТҚЫ САЯСАТЫНЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰРАЛДАРЫ

Аңдатпа

Бұл мақалада Еуропалық Одақтың Орталық Азия елдеріне қатысты сыртқы саясатының экономикалық құралдары қарастырылды. Бұл тақырыптың өзектілігі әлемдік саясаттағы экономикалық тетіктердің маңыздылығының артуына және ірі халықаралық субъектілер арасындағы бәсекелістіктің күшеуіне байланысты. Зерттеудің мақсаты- ЕО осы құралдары өзінің стратегиялық мүдделерін және Орталық Азиядағы еуропалық даму моделін ілгерілету үшін қалай пайдаланатынын анықтау және талдау. Жалпы экономикалық құралдарға тарифтер мен сауда келісімдері, инвестициялар мен инфрақұрылымдық жобалар, қаржы саясаты, ресми даму көмегі, қауіпсіздік құралдары, жасыл дипломатия және санкциялар жатады. Бұл жұмыстың өзектілігі ЕО-ның негізгі экономикалық бастамаларын, соның ішінде Стратегиялық серіктестікті, инвестициялық қолдау құралдарын және ресми даму көмегі бағдарламаларын кешенді зерттеу қажеттілігінен туындайды, олардың Орталық Азия елдеріне әсеріне баса назар аударылады. Бұл зерттеудің практикалық құндылығы алынған нәтижелерді ЕО тәсілдерін тереңірек түсіну үшін, сондай-ақ аймақтың тұрақтылығын нығайтуға, цифрлық жаңғыртуды ынталандыруға және жасыл энергияны ілгерілетуге бағытталған тәсілдердің тиімділігін талдау үшін пайдалану мүмкіндігінде жатыр.

Түйін сөздер: Еуропалық Одақ, Орталық Азия, халықаралық ынтымақтастық, экономикалық құралдар

Chumachenko T.N.¹, Kanafina G.E.², Seidekhan Z.³

¹Candidate of political sciences, Senior Lecturer at the Department of International Relations, Sorbonne Institute-Kazakhstan, KazNPU named after Abai

²Candidate of political sciences, Senior Lecturer at the Department of International Relations, Sorbonne Institute-Kazakhstan, KazNPU named after Abai

³The 2nd year student of International Relations and Human Rights of the Institute SorbonneKazakhstan Abai KazNPU

ECONOMIC INSTRUMENTS OF EU FOREIGN POLICY IN CENTRAL ASIA

Abstract

This article examines the economic instruments of the European Union's foreign policy toward the countries of Central Asia. The relevance of this topic is due to the growing importance of economic mechanisms in global politics and intensifying competition among major international actors. The aim of the study is to identify and analyze how the EU uses these instruments to advance its strategic interests and the European development model in Central Asia. Common economic instruments include tariffs and trade agreements, investments and infrastructure projects, financial policy, Official Development Assistance, security instruments, Green Diplomacy, and sanctions. The relevance of this work stems from the need for a comprehensive study of the EU's key economic initiatives—including the Strategic Partnership, investment support instruments, and Official Development Assistance programs—with a focus on their impact on the countries of Central Asia. The practical value of this study lies in the potential use of the obtained results for a deeper understanding of the EU's approaches, as well as for analyzing the effectiveness of those aimed at strengthening the region's resilience, stimulating digital modernization, and promoting green energy.

Keywords: European Union, Central Asia, international cooperation, economic instruments

Мировая политика современного мира испытывает значительные изменения, связанные с трансформацией международной экономической и геополитической структуры. Данные изменения создают условия нестабильности и неопределенности: традиционные способы сотрудничества государств и экономических связей утрачивают эффективность, что стимулирует поиск новых моделей международных отношений. Переформатирование взаимоотношений происходит и в мировой экономической иерархии, что позволяет говорить аналитикам, как о ее новой конфигурации, так и об определенной хаотизации современных международных процессов.[1]

Рост конфликтности и усиление экономической взаимозависимости на фоне стремительного развития технологий еще более усиливает взаимосвязи между политическими и экономическими составляющими внешнеполитических стратегий различных государств, а также свидетельствуют о секьюритизации политики глобального экономического взаимодействия.[2]

В результате традиционные формы сотрудничества государств теряют актуальность, мировая иерархия перестраивается, политические, и экономические процессы демонстрируют усиление взаимозависимости, что подтверждает растущую роль политэкономического анализа. Несомненный интерес в этом аспекте представляет изучение способов, тактики и стратегии, различных акторов международных отношений в стремительно меняющихся условиях, одним из которых является Европейский Союз.

ЕС выступает как игрок, который имеет свою модель внешней политики, основываясь на торговле, инвестициях, регуляторном воздействии и

институциональных механизмах. В официальных и аналитических данных этого объединения фигурируют понятия «стратегическая автономия» и «европейский суверенитет», посредством которых союз стремится укрепить свою независимость и оказывать влияние на глобальные процессы, для сохранения конкурентоспособности. И в этом контексте исследователи все чаще говорят о «геоэкономическом пробуждении ЕС».[3]

При этом «концепция открытой стратегической автономии ЕС» трактуется Европейской комиссией как возможность ЕС делать свой выбор и выстраивать мир через лидерство и вовлечение, отражающее его стратегические интересы и ценности» [4]. И в этом контексте экономические инструменты, используемые ЕС во внешнеполитической стратегии, играют активную роль во взаимоотношениях с другими странами и стратегически важными регионами за пределами Европы. Целью данного исследования является анализ современных трендов ЕС использования экономических и институциональных механизмов, для укрепления взаимоотношений со странами Центральной Азии.

Во внешнеэкономической политике Европейского союза используются ряд элементов сочетающихся, как традиционные, так и новые подходы в следующих направлениях:

- Торгово – экономические соглашения и тарифы, как базовый инструментарий ЕС на международной арене. Подразумевает собой заключение соглашений, приведение торговых регуляций к общим стандартам и их упрощение, получение рыночного доступа и развитие свободного рынка. Например, договор об экономическом и торговом сотрудничестве, ЕРСА, между ЕС и определенными странами содействуют партнерам преференциальный доступ на европейский рынок, стимулирующий развитие экономической интеграции и экспорта, или применение повышенных пошлин как инструмента борьбы с нерыночной конкуренцией компаний третьих стран (пошлины на электромобили КНР). Важную роль здесь играет расширение преференциальных торговых соглашений, и предложения реформирования торговых режимов в рамках ВТО.

- Инвестиции и инфраструктурные проекты – посредством стратегии «Global Gateway», как экономической стратегии ЕС, нацеленной на привлечение масштабных инвестиций в инфраструктуру, энергетику, транспорт, цифровизацию, устойчивое развитие партнерских стран.

- Финансовая и монетарная политика, как комплекс мер ЕС, предполагающий мониторинг финансовых потоков, регулирование инвестиционной деятельности и проведение скоординированной фискальной политики, формирует институциональные предпосылки для роста привлекательности региона с целью капиталовложений и консолидации его роли в мировой экономике, а также предложения ввода цифрового евро.

- Официальная помощь развитию (ОПР) и «мягкая сила» ЕС, при которой используются гуманитарные и образовательные инициативы для обеспечения национальных интересов и поддержки устойчивого развития в других странах.

- Механизмы безопасности, такие как контроль границ, противодействие транснациональным угрозам, миграционная политика и меры против терроризма, выступающие элементами комплексного экономического воздействия ЕС.

- «Зеленая дипломатия» - European Green Deal при которой партнерам ЕС предоставляется сотрудничество в области возобновляемой энергетики и водородных технологий, предоставляя доступ к финансированию и технологиям в обмен на интеграцию европейских экологических стандартов.

- Экономические санкции, как метод давления, включающий ограничительные меры и штрафные санкции.

Регион Центральной Азии привлекает большое внимание со стороны ведущих держав мира, в том числе активность проявляет и Европейский Союз. Страны Центральной Азии являясь средними региональными державами и проводят достаточно гибкую внешнюю политику по отношению к основным мировым игрокам, в том числе и ЕС.

Взаимный интерес к сотрудничеству ЕС и стран ЦАР прошел несколько этапов, обусловленных изменениями в международной политической среде, процессами самой европейской интеграции, развитием центральноазиатских стран.

90-е годы XX века можно назвать становлением партнерских отношений, так как стандартные для ЕС Соглашения о партнерстве и сотрудничестве вступили в силу только к 1999 году для Казахстана, Киргизии и Узбекистана, а для Таджикистана с начала 2010 года. При этом Туркменистан оставался закрытой страной. Большая часть проектов и программ шла по линии программы технической помощи стран содружества ТАСИС и это был один из основных экономических инструментов.

Первая стратегия Европейского Союза в отношении стран Центральной Азии была принята в 2007 году.[5.] С этого времени экономическим инструментом помощи странам ЦАР стало «сотрудничество в целях развития, когда государства данного региона получили доступ, согласно Всеобщей системе преференций для развивающихся и наименее развитых стран, к финансовой помощи в рамках партнерства.

Следует отметить важную роль в осуществлении взаимной коммуникации таких площадок для политического диалога, как ООН, Совет Европы, ОБСЕ.

Новая стратегия ЕС в Центрально-Азиатском регионе была принята в 2019 году, где особый акцент был сделан на расширенное партнерство и сотрудничество со странами региона в таких вопросах как общие ценности демократии и верховенство закона, правам человека, устойчивому развитию.

Неформальным институтом, содействующим интеграционным процессам в регионе является саммит глав государств и правительств Центральной Азии, который дополняет многосторонне сотрудничество со странами региона.

Весомыми финансовыми инструментами являются Европейский инвестиционный банк и европейский банк реконструкции и развития, находящиеся в тесной связи с Европейской комиссией. Например, в Казахстане ЕБРР реализует 131 проект, даже с Туркменистаном -53 проекта на 2019 год

Европейский Союз является крупным торговоэкономическим партнером для региона составляющий 30% товарооборота от общего объема товарооборота региона, где Казахстан оставался основным лидером (85 % экспорта от всего региона) до последнего времени экспортируется в ЕС из стана ЦАР нефть, уран, газ, металлы, хлопок.[6]

Весомым экономическим рычагом в отношениях остается «Официальная помощь развитию» ЕС получаемая, в том числе и странами Центральной Азии. Самым крупным получателем 2021 года являлся Узбекистан 300 млн. долларов.

Для Кыргызстана и Узбекистана действовала Многолетняя индикативная программа ЕС на 2014–2020. Для Казахстана действует Многолетняя индикативная программа ЕС на 2021–2027 годы на 16млн. евро.

Новой вехой сотрудничества является Дорожная карта по укреплению сотрудничества 2023 года и саммит Европейского союза и стран Центральной Азии «Инвестируя в будущее», проходивший 4 апреля 2025 года в Узбекистане. [7] Принятая на саммите Декларация провозгласила стратегический уровень партнерства между ЕС и странами Центральной Азии [8], что поднимает отношения на другой уровень взаимодействия.

Региональная стабильность, безопасность и устойчивое развитие были отмечены как ключевые направления сотрудничества, а основным инструментом экономического взаимодействия становится стратегия «Global Gateway», подчеркивающая важность взаимодействия в области критически важных минералов, транспортной инфраструктуры (особенно КТК), устойчивого водоснабжения, противодействия изменениям климату и загрязнению окружающей среды.[9]

Данную стратегию аналитики называют геополитической альтернативой китайского проекта «Пояс и Путь», через которую было запущено 90 проектов в цифровом, энергетическом и транспортных секторах. Государства Центральной Азии получают инвестиционный пакет в 12 млрд. евро на развитие вышеперечисленных направлений. А ЕБРР заявил о реализации проекта для стран ЦАР до 2027 года на сумму 7-8 млрд. евро.

В целом, ЕС заинтересован в тесном экономическом сотрудничестве со странами Центрально-Азиатского региона, заинтересован в стабильности и безопасности региона, укрепляя свое присутствие в нем, в том числе и благодаря тщательно разработанной экономической стратегии. Страны Центральной Азии

готовы к взаимодействию с Европейским Союзом, если это отвечает их национальным интересам.

Список использованной литературы:

1. Сергеев Е.А. Трансформация внешнеэкономической политики Европейского Союза в контексте открытой стратегической автономии// Современная мировая экономика. М., 2024 Том 2, С.23
2. Hryniv O. Export Controls and Securitization of Economic Policy: Comparative Analysis of the Practice of the United States, the European Union, China, and Russia // Journal of World Trade. 2022. No 56(4). Pp. 633–656
3. Дрыночкин А.В., Сергеев Е.А. Европейский союз: новые тенденции участия в процессах глобализации // Новые тренды в экономической глобализации. Москва: Аспект Пресс, 2023. С. 165–192.
4. An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy, European Commission, Brussels, 18.02.2021. Режим доступа: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5bf4e9d0-71d2-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
5. Прохоренко И.Л. Новая стратегия ЕС в Центральной Азии: возможности и пределы «мягкой силы»// Анализ и прогноз. Журнал ИМЭМО РАН, 2019, № 4 С.68-80
6. Russel M. The EU's new Central Asia strategy // Briefing European Parliament (2019).URL:[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/633162/EPRS_BRI\(019\)633162_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/633162/EPRS_BRI(019)633162_EN.pdf)
7. Тлеужанова К. ЕС И ЦЕНТРАЛЬНАЯ АЗИЯ НА НОВОМ ЭТАПЕ СОТРУДНИЧЕСТВА// Вестник Каз НПУ им. Абая . – Серия международная жизнь и политика, 2025. № 1(80) . С.80 <https://bulletin-interlife.kaznpu.kz/interlife/article/view/68/39>
8. Joint Declaration following the First European Union-Central Asia Summit // Council of the European Union. Brussels, 3 April 2025. [Electronic resource]. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7745-2025-REV-1/en/pdf>
9. European Critical Raw Materials Act // European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/green-deal-industrial-plan/european-critical-raw-materials-act_en (accessed 10.04.2025)

Авторлар туралы мәлімет

Алиева Д. 2 курс студенті, Сорбонна–Қазақстан институты, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Амандыкова Г.Я. филология ғылымдарының кандидаты, Сорбонна–Қазақстан институтының Халықаралық қатынастар кафедрасының аға оқытушысы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Аскарова Г.К. педагогика ғылымдарының кандидаты, Сорбонна–Қазақстан институтының «Халықаралық құқық» кафедрасының аға оқытушысы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Байтурбаева А.Т. саясаттану ғылымдарының кандидаты, аға оқытушы, Сорбонна–Қазақстан институты, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Бутенко В. саясаттану ғылымдарының кандидаты, тәуелсіз зерттеуші

Ван Инцзянь оқытушы, Ұлттық қауіпсіздік мектебі (Антитеррорлық құқық мектебі), Солтүстік-Батыс саяси ғылымдар және құқық университеті, Сиань қ., ҚХР

Канафина Г.Е. саясаттану ғылымдарының кандидаты, Сорбонна–Қазақстан институтының Халықаралық қатынастар кафедрасының аға оқытушысы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Сейдехан Ж. Сорбонна–Қазақстан институтының «Халықаралық қатынастар» мамандығы бойынша 2 курс студенті, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Темірбаева Г. Сорбонна–Қазақстан институтының 2 курс магистранты, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы қ., Қазақстан Республикасы

Франсуа Мишель Натанэль Фарнир Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің оқытушысы, Қазақстан

Чекмазов А. аймақтану магистрі (еуропалық өңір), тәуелсіз зерттеуші

Чумаченко Т.Н. саясаттану ғылымдарының кандидаты, Сорбонна–Қазақстан институтының Халықаралық қатынастар кафедрасының аға оқытушысы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті

Сведения об авторах

Алиева Д. студентка 2 курс, Институт Сорбонна-Казахстан КазНПУ им.Абая

Амандыкова Г.Я. к.ф.н., старший преподаватель кафедры Международных отношений
Института Сорбонна-Казахстан КазНПУ им.Абая

Аскарова Г.К. кандидат педагогических наук, старший преподаватель кафедры
«Международного права» Института Сорбонна-Казахстан КазНПУ им. Абая

Байтурбаева А.Т. кандидат политических наук, старший преподаватель, Института Сорбонна-
Казахстан КазНПУ им. Абая

Бутенко В. кандидат политических наук, независимый исследователь

Ван Инцзянь преподаватель, Школа национальной безопасности (Школы
антитеррористического права) Северо-Западного университета политических наук и права,
Сиань, КНР

Канафина Г.Е. к.полит.н., старший преподаватель кафедры международных отношений,
Института Сорбонна - Казахстан, КазНПУ им. Абая

Сейдехан Ж. студентка 2 курса по специальности международные отношения Института
Сорбонна - Казахстан КазНПУ им.Абая

Темірбаева Г. магистрант 2 курса Института Сорбонна-Казахстан, КАЗНПУ им. Абая, Алматы,
Республика Казахстан

Франсуа Мишель Натанаэль Фарнир преподаватель КазНПУ имени Абая, Казахстан

Чекмазов А. магистр регионоведения (европейский регион), независимый исследователь

Чумаченко Т.Н. к.п.н., старший преподаватель кафедры международных отношений, Институт
Сорбонна Казахстан, КазНПУ им. Абая

About authors

Aliyeva D. 2nd-year student, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

Amandykova G.Ya. Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer, Department of International Relations, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

Askarova G.K. Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer, Department of International Law, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

Baiturbayeva A.T. Candidate of Political Sciences, Senior Lecturer, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

Butenko V. Candidate of Political Sciences, Independent Researcher

Wang Yingjian Lecturer, School of National Security (School of Anti-Terrorism Law), Northwest University of Political Science and Law, Xi'an, People's Republic of China

Kanafina G.E. Candidate of Political Sciences, Senior Lecturer, Department of International Relations, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

Seidekhan Z. 2nd-year student, International Relations program, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University

Temirbayeva G. 2nd-year Master's student, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University, Almaty, Republic of Kazakhstan

François Michel Nathanaël Farnier Lecturer, Abai Kazakh National Pedagogical University, Kazakhstan

Chekamazov A. Master in Regional Studies (European Region), Independent Researcher

Chumachenko T.N. Candidate of Political Sciences, Senior Lecturer, Department of International Relations, Sorbonne–Kazakhstan Institute, Abai Kazakh National Pedagogical University